

พระราชทานเพลิงศพ
พระเทพสุธี
(พรหม โชติปาโล ป.ธ.๗)

วัดอพงคาราม
๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

ธนาคารกรุงเทพฯ สาขาธนบุรี อุปถัมภ์
ธนาคารกสิกรไทย สาขาธนบุรี อุปถัมภ์

#192

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑

ณ เมรุวัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

ในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ ณ เมรุวัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ นั้น

สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ ในงานพระราชทานเพลิงศพนี้ เป็นเวลา ๓ วัน ตั้งแต่วันที่ ๘—๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

คณะสงฆ์วัดอนงคาราม รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ งานพระราชทานเพลิงศพในครั้งนี้

ขอถวายพระพร

สัญญาบัตร พัดยศชั้นเทพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

รับพระราชทานน้ำสรงศพ

ตั้งศพบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาการเปรียญ

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๐๓๗

สำนักพระราชวัง

๒๘ มกราคม ๒๕๒๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดคอนงคาราม ณ เมรุวัดคอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๖.๓๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุ ณ ศาลาวัดคอนงคาราม กรุงเทพมหานคร พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระ ๔ รูป สวดธรรมคาถา พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๐.๔๕ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปที่สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อน ถวายพรพระ แล้วรับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๕.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เชิญหีบศพเวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร ๕ ไตรทอดถวายพระสงฆ์บังสุกุล แล้วพระราชทานเพลิง

วันอาทิตย์ ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตรและภัตตาหารสามหาบในการเก็บอัฐิ.

บุญชม พิมพ์.

ประ... ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระเทพสุธี เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้และเจ้าพนักงานที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๓/๑๑๑๒

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๒๘

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) เป็นกรณีพิเศษ

นมัสการ พระราชรัตนกวี รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม

อ้างถึง ลิขิตที่ ว.๑๐/๒๕๒๘ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๒๘

ตามที่พระคุณท่านได้มีลิขิตขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) ป.ธ.๗ อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นเกียรติแก่งานนี้ และวัดอนงคาราม ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๗.๐๐ น. ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) เป็นกรณีพิเศษ ตามที่ขอพระมหากรุณา

ขอได้โปรดส่งเจ้าหน้าที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง เกี่ยวกับรายละเอียดในเรื่องนี้โดยตรงต่อไปโดยด่วนด้วย

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์)

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๒๒๑๑๔๑ - ๕ ต่อ ๒๑ และ ๕๔

ที่ ว. ๑๐/๒๕๒๘ วัดอนงคาราม

๑๗ มกราคม ๒๕๒๘

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์งานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพสุธีวัดอนงคาราม

เจริญพร ท่านราชเลขาธิการ

เนื่องด้วยคณะสงฆ์วัดอนงคาราม สมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทายกทายิกาวัดอนงคาราม มีความเห็นร่วมกัน ขอรับพระราชทานเพลิงศพพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ ณ เมรุวัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร กำหนดวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เวลา ๑๗.๐๐ น. โดยจัดงานเป็น ๓ วัน คือ.—

๑. วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เป็นวันออกเมรุ

๒. วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เป็นวันพระราชทานเพลิงศพ

๓. วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เป็นวันเก็บอัฐิ

เรื่องนี้ ทางวัดพิจารณาเห็นว่า ท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี ครั้งมีชีวิตอยู่ เป็นที่ทรงรู้จักของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้งพระองค์ท่านก็ทรงเป็นศิษย์ของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม พุทฺธสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และทรงดำรงตำแหน่งองค์อุปถัมภ์พิเศษของสมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์อีกด้วย สมควรจะได้รับพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นเกียรติแก่งานนี้ และแก่วัดอนงคาราม

ฉะนั้น จึงเจริญพรมายังท่านราชเลขาธิการ ได้โปรดกรุณานำความกราบบังคมทูลพระกรุณา เพื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์งานพระราชทานเพลิงศพพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) วัดอนงคาราม ทั้งนี้ แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรด จะเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้.

ขอเจริญพร

พระราชรัตนกวี

(พระราชรัตนกวี)

รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม

คำนำ

ในการจัดงานรับพระราชทานเพลิงศพท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ ซึ่งคณะสงฆ์วัดอนงคาราม และสมาคมศิษย์อนงคารามในพระบรมราชูปถัมภ์ พร้อมด้วยคณะทายกทายิกาวัดอนงคารามได้มีมติเห็นร่วมกันให้จัดงานบำเพ็ญกุศล เนื่องในการนี้ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ณ เมรุวัดอนงคาราม แขวงสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ด้วยคารวธรรม อปจายนธรรม และกตัญญูกตเวทิตาธรรม เพราะท่านเจ้าคุณพระเทพสุธีนั้น ดำรงอยู่ในฐานะครุฐานียบุคคลของคณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร และทายกทายิกาโดยทั่วไป ทั้งที่มีชีวิตอยู่และมรณภาพแล้ว ท่านเป็นพระเถระที่มีจิตใจงาม กอปรด้วย พรหมวิหารธรรม สมกับนามเดิมของท่าน มีลีลาจารวัตรน่าเลื่อมใส เคยดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ เช่น เป็นเจ้าคณะอำเภอ (เขต) ธนบุรี และรองเจ้าคณะภาค ๑ มาเป็นเวลานาน ได้บำเพ็ญกรณียกิจเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่การคณะสงฆ์ และการพระศาสนามาไม่น้อยแม้กิจการภายในวัดอนงคาราม อาทิเช่น การศึกษาพระปริยัติธรรม ท่านเอาใจใส่ในการสอนการเรียนของพระภิกษุสามเณรอย่างยากที่จะหาผู้อื่นทำได้ เช่น ท่านเรื่องนี้ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ของคณะศิษยานุศิษย์ที่เคยศึกษากับท่าน เมื่อท่านถึงมรณภาพลงด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ เพราะท่านอาพาธมานานประมาณ ๗ ปี ได้รับความอุปถัมภ์ด้วยดีจากโรงพยาบาลบางไผ่ โรงพยาบาลตากสินและโรงพยาบาลสงฆ์ ทางคณะสงฆ์วัดอนงคารามต้องขอขอบคุณและอนุโมทนาในกุศลเจตนาของโรงพยาบาลทั้ง ๓ แห่งไว้ในที่นี้

อนึ่ง คณะสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระวิสุทธาธิบดี วัดไตรมิตรวิทยาราม เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร เป็นประธานคณะสงฆ์จังหวัดต่าง ๆ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี มีเจ้าคณะจังหวัดเป็นประธานคณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี มีเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานีเป็นประธาน คณะศิษยานุศิษย์

ทั้งบรรพชิต คฤหัสถ์ และทายกทายิกา ก็มีจิตระลึกถึงท่าน ได้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเป็นลำดับมา ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ถึงวันรับพระราชทานเพลิง โดยมิได้ขาดสาย

ในการนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร ได้เมตตามาเป็นประธานในการสรงน้ำศพพระราชทาน ในการบำเพ็ญกุศลสัตตมวาร (๗ วัน) และในวันรับพระราชทานเพลิงศพ คณะสงฆ์วัดอนงคารามขอขอบและขอบพระคุณไว้เป็นอย่างยิ่งในที่นี้ และจะขอจารึกไว้ในจิตใจตลอดกาลนาน

ในการนี้ ที่ประชุมคณะสงฆ์วัดอนงคาราม จึงได้ลงมติมอบหมายให้ท่านเจ้าคุณพระสรภาณกวี และท่านเจ้าคุณพระกวีวงศ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม พิจารณาหาเรื่องที่จะจัดพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ เพื่อเป็นธรรมบรรณาการแก่ท่านที่มาร่วมในงานบำเพ็ญกุศลรับพระราชทานเพลิงศพของท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี เรื่องต่าง ๆ ที่พิมพ์ในหนังสือนี้ เป็นเรื่องที่มีสารประโยชน์แก่ท่านผู้รับไปอ่านมิใช่น้อย

ขอประมวลสรรพกรณียกิจพิพิธกุศลที่คณะสงฆ์ คณะศิษยานุศิษย์ และคณะทายกทายิกา ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดได้บำเพ็ญอุทิศถวายนั้น จงสำเร็จเป็นอิฏฐวิบูลสมบัติแก่ท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) ในสุคติทิพยสถาน สมเจตนาอุทิศทุกประการ

พระราชรัตนกวี

ประธานกรรมการจัดงาน

วัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

ประวัติ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) ป.ธ. ๗
อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑

ชาติภูมิ

เกิดวัน ๓ ฯ ๑๒ ค่ำ ปีมะโรง วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๗ ณ บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตรของนายเหลี่ยม นางทอง แสงโชติ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน คือ

๑. พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) ถึงแก่มรณภาพแล้ว
๒. นายดา แสงโชติ ถึงแก่กรรมแล้ว
๓. นายกุ แสงโชติ ถึงแก่กรรมแล้ว
๔. นางพ่วย เหล่าโก้ก
๕. น.ส. ก่ำ แสงโชติ
๖. นางบุญมา เกษเจริญคุณ
๗. นายสุชาติ แสงโชติ

บรรพชา–อุปสมบท

บรรพชา เมื่อวัน ๕ ฯ ๖ ค่ำ ปีระกา วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ณ วัดมงคลนอก ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี พระอธิการศรี เป็นพระอุปัชฌาย์

อุปสมบท เมื่อวัน ๕ ฯ ๑๒ ๓ ค่ำ ปีชวด วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ ณ พัทธสีมาวัดมงคลใน ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี เจ้าอธิการทัน วัดมงคลใน เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการศรี วัดมงคลนอก

ตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพระกรรมวาจาจารย์และพระอนุสาวนาจารย์

การศึกษา

ท่านไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อน ครั้นบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว ได้เรียนหนังสือตามหลักสูตรของวัดเป็นภาษาท้องถิ่น ต่อมาเรียนภาษาไทย การเรียนเมื่อโตแล้ว จึงค่อนข้างจะยาก และเรียนรู้ได้ช้ามาก ถึงกระนั้นท่านก็มีความอดทน และขยันหมั่นเพียร ศึกษาเล่าเรียนอยู่ ๒ พรรษา พออ่านออกและสามารถเทศน์ได้ ท่านอ่านหนังสือออก แต่มิได้หัดเขียน จึงอ่านออกแต่เขียนไม่ได้ และได้ศึกษาพระปริยัติธรรมตามที่อาจารย์สอนให้ พอรู้ธรรมวินัยเป็นเครื่องรักษาตน

เมื่ออุปสมบทเป็นภิกษุแล้ว ได้ศึกษาเล่าเรียนคัมภีร์มูลกัจจายน์ มีความรู้แตกฉานและทรงจำแม่นยำดี ถึงกับอาจารย์ไว้วางใจให้ช่วยสอนศิษยานุศิษย์แทนบางครั้งบางคราว

ครั้นอุปสมบทได้ ๔ พรรษาแล้ว ในพรรษาที่ ๕ ได้ลาอาจารย์ไปศึกษาคัมภีร์ธรรมบท ณ สำนักอาจารย์ชม วัดบ้านน้ำอ้อม ตำบลยางโยภาส อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อเรียนจบแล้ว ได้กลับมาอยู่จำพรรษาที่วัดมงคลนอกตามเดิม ช่วยอาจารย์ทุยสอนศิษยานุศิษย์ ๑ พรรษา รวมบวชอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม ๖ พรรษา

พรรษาที่ ๗ เพราะท่านเป็นสิกขกามบุคคลใคร่ต่อการศึกษา ปรารถนาจะศึกษาพระธรรมวินัยให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงได้ลาอาจารย์ไปอยู่กรุงเทพ ฯ ครั้งแรกหาวัดที่สะดวกแก่การศึกษาไม่ได้ จึงพักจำพรรษาอยู่ ณ วัดบางไส้ไก่ ตำบลหิรัญรูจี (ต. กัลยา) เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพ ฯ (ธนบุรี) ได้เดินทางไปเรียนพระปริยัติธรรมที่สำนักเรียนวัดอนงคาราม และสอนนักธรรมชั้นตรีได้ เพื่อสะดวกในการศึกษา ท่านได้ย้ายมาอยู่ที่วัดอนงคาราม ซึ่งสมัยนั้นเป็นสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงปรากฏแพร่หลายเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เป็นสำนักใหญ่สำนักหนึ่งในฝั่งธนบุรี

เมื่อท่านมาจำพรรษาอยู่ที่วัดอนงคารามปีแรก เสนาสนะไม่มีว่าง จึงได้อาศัยอยู่ในมณฑปแคบ ๆ ท่านก็ยินดี เพราะถือว่าคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก ขอให้ได้ศึกษา

เล่าเรียนสะดวกเป็นพอ ท่านได้มีความพากเพียรพยายามศึกษา พร้อมทั้งหัดเขียนอักษรไทยไปด้วย เพราะท่านเขียนอักษรไทยไม่ค่อยเป็นตัวนัก เนื่องจากไม่ได้ฝึกหัดมาก่อน ด้วยความขยันหมั่นเพียร ท่านก็เขียนลายมือพอใช้ ถึงไม่สวยก็พออ่านได้ ท่านเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาจริง ๆ เพราะแม้แต่ออกไปบิณฑบาตก็ยังท่องตำราเรียนไปด้วย ต่อมาปรากฏว่า ท่านสอบนักธรรมและบาลีได้ในสนามหลวงดังนี้

พ.ศ. ๒๔๗๕ สอนนักธรรมชั้นโทได้ในสนามหลวง สำนักเรียน วัดอนงคาราม
พ.ศ. ๒๔๗๖ สอบประโยค ป.ธ. ๓ ได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,
พ.ศ. ๒๔๗๘ สอบประโยค ป.ธ. ๔ ได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,
พ.ศ. ๒๔๗๙ สอบประโยค ป.ธ. ๕ ได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,
พ.ศ. ๒๔๘๐ สอบประโยค ป.ธ. ๖ ได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,
พ.ศ. ๒๔๘๒ สอบนักธรรมชั้นเอกได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,
พ.ศ. ๒๔๘๖ สอบประโยค ป.ธ. ๗ ได้ในสนามหลวง สำนักเรียน ,,

งานปกครอง

พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นคณะพระวินัยธรชั้นต้นภาค ๑ เขต ๑
พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นคณะพระวินัยธรชั้นอุทธรณ์
พ.ศ. ๒๕๑๑ รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม
พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม
พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นเจ้าคณะอำเภอธนบุรี
พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นรองเจ้าคณะภาค ๑

งานศึกษา

พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นครูสอนบาลีสำนักเรียนวัดอนงคาราม
พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นกรรมการตรวจธรรม–บาลีสนามหลวง
พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นคณะกรรมการสงฆ์ องค์การศึกษาอำเภอตลิ่งชัน
พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นอาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอนงคาราม

งานเผยแพร่

เทศน์สอนประชาชน และอบรมพระภิกษุสามเณรเป็นบางครั้งบางคราว

งานสาธารณูปการ

ตั้งแต่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม ก็ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ พระวิหาร ศาลาการเปรียญ เสนาสนะ สร้างสะพานข้ามคลองระหว่างถนนสมเด็จฯ กับฝั่งเกาะให้รถเดินได้ พร้อมทั้งสร้างถนน พื้นรอบพระอุโบสถ รอบพระวิหาร โดยมอบหมายให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสรับไปดำเนินการ

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นพระครูปลัดสัมพิพัฒนธุตาจารย์ ฐานานุกรมในเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม พุทธสรมหาเถระ) สังฆมนตรีว่าการองค์การสาธารณูปการ เจ้าคณะจังหวัดธนบุรี และเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม

พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติวงศาจารย์

พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชสุธี

พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพสุธี

ปฏิปทาบางอย่าง

ตามปรกติ ท่านเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงมาก ไม่ค่อยมีอาพาธมาเบียดเบียน ทั้งๆ ที่ท่านเคยเป็นโรคหอบหืด แต่ก็หายขาด เพราะได้ยาผีบอก ท่านก็เลยกลายเป็นหมอรักษาโรคหืดโดยปริยาย มีผู้มาขอยาท่านไปรักษา ท่านก็บอกให้ผู้ที่รับยาแล้วบางรายก็หาย บางรายที่ไม่หายก็มี เข้าตำราว่า "รางเนื้อชอบรางยา" และท่านมียาอีกขนานหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมของเด็กหนุ่มที่ชอบซุกซน เพราะบำบัดโรคซุกซนได้ชะงัดดีนัก มีผู้สนใจตำรายาขนานนี้มาก ถึงกับบอกให้พิมพ์แจกในงาน แต่น่าเสียดาย ไม่ทราบว่าท่านเขียนไว้หรือเปล่า ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครทราบ ถามใครก็ไม่มีใครได้รับตำรานี้ไว้

นอกจากท่านเป็นหมอรักษาโรคหอบหืด และหมอรักษาโรคซุกซนด้วยเมตตาแล้ว ท่านยังเป็นหมอดูลายมือสมัครเล่น และหมอจับยามที่แม่นยำเหมือนตาเห็น

(เพราะดูด้วยตาจึงเห็น) ท่านไม่ได้ยึดถือเป็นอาชีพ ดูให้เพื่อนฝูงคนสนิทชอบพอคุ้นเคยกันเท่านั้น เพียงบางครั้งบางคราว

ปฏิปทาอีกอย่างหนึ่งที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจของท่านก็คือ การเรียน การสอน การเรียน ท่านพากเพียรพยายามเป็นยอด เพราะท่านเขียนอักษรไทยไม่ถนัด เขียนได้แต่ไม่ค่อยเป็นตัว เพราะท่านเรียนแต่อ่าน เมื่อมาอยู่ที่วัดอนงคาราม จึงต้องใช้ความพยายามฝึกหัดเขียนหนังสือไทยอยู่นานพอสมควร จึงเขียนได้ แม้ไม่สวยก็พออ่านได้ ผลท่านก็สอบได้เป็นเปรียญ ๗ ประโยค

ท่านสอบประโยค ป.ธ. ๘ ไม่ได้ เพราะหัวทางแต่งฉันท์ของท่านไปไม่ไหว จึงจำต้องยุติการเรียนการสอบเพียงเท่านี้ หันมาเอาดีทางสอน แต่ท่านเอาจริงเอาจังทางการสอน ไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยาก ยอมเสียสละแม้กระทั่งกิจนิมนต์ จนมีศิษยานุศิษย์แพร่หลายทั่วไป ทั้งในวัดและต่างวัด เป็นที่โจษขานกันในหมู่นักเรียนบาลีประโยค ป.ธ. ๓ เมื่อใกล้เวลาจะสอบ ท่านก็แปลหนังสือให้นักเรียนฟัง ทั้งโดยพยัญชนะโดยอรรถ เป็นการกวดวิชาให้แก่นักเรียน มีพระภิกษุสามเณรมาฟังท่านแน่นขนัดโรงเรียน จนล้นออกนอกโรงเรียน มีคนที่ได้ผ่านมาเห็นเกิดความยินดีอนุโมทนา และปรารถนาให้นักเรียนที่ฟังอยู่ข้างนอกได้ยินถนัดชัดเจน จึงได้ซื้อเครื่องขยายเสียงแทน เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการสอน ช่วยให้นักเรียนที่อยู่นอกโรงเรียนได้ยินกันทั่วถึง ยุคที่ท่านสอนนั้นมีนักเรียนมากันมาก นับเป็นประวัติกาลทีเดียว เพราะไม่มีสำนักอื่นทำอย่างนี้ ในฝั่งธนบุรีก็มีอยู่เพียงสำนักเรียนวัดอนงคารามเพียงแห่งเดียว

ปฏิปทาที่ปรากฏอยู่อีกอย่างหนึ่ง คือ ปฏิปทาแห่งความเป็นพระขยันไหว้พระสวดมนต์ ไม่จำเป็นไม่เคยขาด ใจดี อารมณ์ดี ชอบพูดล้อเล่นด้วยเมตตาแบบขำ ๆ เช่นเวลาพระบางรูปสวดมนต์ผิด พอสวดจบท่านมักพูดว่า "สญฺญา วาสฺส วิมุยฺหติ จำคลาดเคลื่อน" แต่บางครั้งท่านก็เผลอสวดผิดเสียเอง พระก็พูดทำนองเดียวกับท่านพูด ท่านก็หัวเราะชอบใจ และคำที่ท่านพูดบ่อย ๆ ก็คือ เออ... เอา... เออ...ดี เช่นใครจะออกปากขอของท่าน หรือขออนุญาต ท่านก็บอกว่า เออ...เอา หรือใครเสนอ

ข้อคิดเห็นบางอย่าง ท่านก็จะพูดว่า เออ...ดี เช่นนี้เสมอ ๆ และเมื่อพูดกับใคร หรือเรียกใคร ก็มักจะพูดว่า เออ...นำหน้าติดปาก เช่น เออ...พระ ก. เออ...ส.ณ. ข. เป็นต้น ท่านไม่ถือตัว เข้ากับพระเณรทั้งปูนใหญ่ ปูนกลาง ปูนเล็กได้ เป็นที่เคารพรักของพระภิกษุสามเณรทั่วไป

และมีคำพูดอีกประโยคหนึ่ง ซึ่งท่านชอบพูดเสมอ ๆ คือคำว่า "ชราชชฺชริตา โหนฺติ หตฺถปาทา อนสฺสวา." หมายความว่า มือเท้าที่ทรุดโทรม ไปเพราะชรา ว่าไม่ฟัง สั่งไม่ได้ ผลสุดท้าย ท่านก็มาโดนกับตัวท่านเอง มือเท้าของท่านยกไม่ขึ้น มีพระบางรูปที่คุ้นเคยกับท่าน เอาคำพูดของท่านมาพูดให้ท่านฟัง ท่านก็ได้แต่ยิ้ม

และอีกปฏิปทาหนึ่ง คือ ท่านไม่ชอบพระเครื่องราง เคยมีพระ เอาพระสมเด็จไปให้ท่านดูว่า แท้หรือไม่แท้ ดีหรือไม่ดี ท่านก็จับพระหักแล้วก็ทิ้งกระโถนไป โดยบอกว่า ถ้าดีก็ไม่หัก พระก็พูดไม่ออก

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ท่านถูกภัยธรรมชาติของสังขาร คือ อาหารรบกวน ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหลายครั้งหลายหน ครั้งแรกเข้ารับการรักษาที่ ร.พ. ตากสิน ในความอุปถัมภ์ของนายแพทย์สุธี ลิมอักษร ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และอุปนายกสมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้า ๆ ออก ๆ โรงพยาบาลอยู่เป็นประจำ ต่อมาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบางไผ่ ก็ได้รับการอุปถัมภ์จากแพทย์หญิงศศิธร พงษ์สามารถ เจ้าของและผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางไผ่ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๒๖–๒๕๒๗ ท่านไปรักษาตัวอยู่โรงพยาบาลบางไผ่เป็นประจำ แต่ตอนใกล้เข้าพรรษา ปี ๒๕๒๗ คณะศิษยานุศิษย์ ด้วยเห็นว่าอยู่ ร.พ. บางไผ่ไม่เป็นการสะดวกในเวลาเข้าพรรษา จึงปรึกษาหารือกันเห็นพ้องต้องกันให้ท่านไปรับการรักษาที่ ร.พ. สงฆ์ และจำพรรษาที่นั่น เพราะท่านเป็นกรรมการสงฆ์ของโรงพยาบาลตั้งแต่เริ่มตั้ง อาการของท่านมีแต่ทรงกับทรุด มือเท้าก็ยกไม่ขึ้น เพราะสังขารของท่านชราแล้ว ไปตรงกับคำที่ท่านเคยพูดไว้ว่า ชราชชฺชริตา โหนฺติ หตฺถปาทา อนสฺสวา มือเท้าทรุดโทรมไปเพราะความชราแก่เฒ่า ว่าไม่ฟัง สั่งไม่ได้ เมื่อถึงเวลาก็เป็นไป ไม่สามารถหยุดความแก่ไว้ได้ เมื่อหยุดไม่ได้

"ก็ต้องปล่อยแก่" คือ ปล่อยให้แก่ไปตามธรรมชาติของสังขาร ทั้งความจำก็คลาดเคลื่อน เหมือนคำที่ท่านชอบพูดเสมอ ๆ ว่า "สญฺญา วาสุส วิมุยฺหติ" "จำคลาด-เคลื่อน"

มรณภาพ

ท่านรับการรักษาพยาบาลอยู่ที่ ร.พ. สงฆ์ได้รับการเอาใจใส่อย่างดี แต่อาการไม่ดีขึ้น เพราะท่านชรามากแล้ว เป็นชราถอยกำลัง จึงถึงมรณภาพโดยอาการอันสงบ ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗ เวลา ๖.๐๐ น. รวมอายุได้ ๗๙ ปี ๑๑ เดือน ๒๗ วัน นับโดยปีได้ ๘๐ ปี

มัจจุกถา

พระราชรัตนกวี วัดอนงคาราม

แสดงเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

คณะสงฆ์และสาธุชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี
มีพระราชรัตโนบล เจ้าคณะจังหวดอุบลราชธานี เป็นประธาน
เป็นเจ้าภาพ

สพฺเพ สตฺตา มริสฺสนฺติ มรณนฺตํ หิ ชีวิตํ
ชรมฺปิ ปตฺวา มรณํ เอวํ ธมฺมา หิ ปาณิโนติ.

บัดนี้ จะได้แสดงพระธรรมเทศนาในมัจจุกถา อนุโมทนากุศลส่วนทักษิณานุปทานกิจ ที่คณะสงฆ์และทายกทายิกาชาวจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระราชรัตโนบล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธาน ได้มีสมานฉันท์พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลอุทิศกัลปนาผลถวาย พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ ซึ่งถึงมรณภาพด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ เวลา ๐๖.๐๐ น. ณ โรงพยาบาลสงฆ์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นก็ได้เชิญศพของท่านมาประดิษฐาน ณ ศาลาการเปรียญแห่งนี้ ได้รับพระราชทานน้ำสรงศพ โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทโฆษาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มาเป็นประธานสรงน้ำศพ และศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ ก็ได้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายเป็นลำดับมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันนี้ ชาวจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระราชรัตนโบล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธาน ระลึกถึงคุณูปการของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี ซึ่งได้เคยมีอยู่กับท่าน และบรรดาพุทธศาสนิกชนชาวอุบลราชธานี ซึ่งระลึกถึงคุณูปการของท่าน จึงได้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ดังที่องค์สมเด็จพระจอม-ไตรบรมศาสดาตรัสไว้ปรากฏในติโรกุฑฑสูตรว่า

เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ

เมื่อระลึกถึงอุปการคุณ และความดีของท่านผู้มรณภาพ จึงได้บำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานกิจอุทิศถวาย การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุกิจอุทิศถวายเป็นกรณีย์พิเศษก็ตาม หรือเป็นประเพณีนิยมก็ตาม ได้เคยมีผู้กระทำกันมาแล้ว ครั้งสมัยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ สมเด็จพระบรมครูทรงอนุญาตให้พระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งมคธรัฐทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศกัลปนาผลแผ่วิบากสมบัติส่งไปให้แก่เปตชนทั้งหลาย ผู้เคยเป็นพระญาติในอดีตชาติ บรรดาเปตชนทั้งหลายเหล่านั้น ก็ได้รับทราบและอนุโมทนาสำเร็จเป็นปัตติทานมัยและปัตตานุโมทนามัยสมเจตนาอุทิศทุกประการ ด้วยเหตุนั้น จึงได้ถือเป็นประเพณีนิยมสืบมาจนถึงปัจจุบัน หากจะสรุปกล่าวแล้ว การบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานกิจ อุทิศให้ผู้วายชนม์ในทางพระพุทธศาสนานี้มีอยู่ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ถ้าหากผู้วายชนม์เป็นผู้น้อย เช่น เป็นบุตรธิดา ศิษยานุศิษย์ หรือญาติผู้น้อย คณะเจ้าภาพเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ เช่น เป็นบิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์ หรือเป็นญาติผู้ใหญ่ ก็ได้ชื่อว่าบำเพ็ญกุศลอุทิศด้วยอำนาจแห่งการสงเคราะห์อนุเคราะห์จำเพาะแก่ผู้วายชนม์

ประการที่ ๒ ถ้าหากว่าผู้วายชนม์เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ เช่น เป็นบิดามารดา อุปัชฌาย์อาจารย์เป็นต้น คณะเจ้าภาพเป็นผู้น้อย เป็นบุตรธิดา ศิษยานุศิษย์ ก็ได้ชื่อว่า บำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานกิจอุทิศด้วยอำนาจแห่งความกตัญญูกตเวที ประกาศคุณงามความดีของตนให้ปรากฏในสมาคม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานนี้ พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม ดำรงอยู่ในฐานะเป็นครุฐานียบุคคล ที่คณะสงฆ์แห่งจังหวัดอุบลราชธานี และคณะพุทธบริษัทชาวจังหวัดอุบลราชธานี จะพึงบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ด้วยอำนาจแห่งความกตัญญูกตเวที เป็นการประกาศคุณงามความดีของตนให้ปรากฏในสมาคมนี้

โดยเฉพาะพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคารามนั้น เมื่อยังมีชีวิตได้บำเพ็ญกรณียกิจอันเป็นหิตานุหิตประโยชน์ แก่

ศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์มากหลาย ตามประวัติของท่านที่ทราบกันทั่วไป หรือที่อาตมภาพผู้เทศน์เคยได้ยินจากปากของท่าน ท่านเล่าให้ฟังว่า

ท่านเคยบรรพชาเป็นสามเณร ต่อมาอุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้ว ได้ศึกษาลัทธิสมัย คือ หนังสือภาษาลาว เพราะในเวลานั้นการศึกษาหนังสือไทยยังไม่เจริญแพร่หลาย ได้เรียนมูลกัจจายน์ ในวัดมงคลนอกที่ท่านอยู่ร่วมกันกับท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ ซึ่งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสในปัจจุบัน มีความรู้สามารถแปลคัมภีร์พระธรรมบทขุททกนิกาย และมงคลสูตรได้ แต่ยังเขียนหนังสือไทยไม่เป็น เมื่อเจ้าอาวาสแห่งวัดนั้นถึงมรณภาพ บรรดาญาติโยมทั้งหลายต่างก็มีความหวังว่า จะได้ท่านเป็นเจ้าอาวาสที่วัดนั้นสืบต่อไป แต่ท่านไม่ประสงค์ที่จะเป็นผู้ปกครองสงฆ์ เพราะฉะนั้น จึงได้ชวนท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ ซึ่งเป็นพระอันดับในขณะนั้น กับตัวท่านเดินทางมายังกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ พักอาศัยอยู่ที่วัดบางไส้ไก่ เขตธนบุรี ในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ พร้อมกับท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ ได้มาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และย้ายมาอยู่ที่วัดอนงคาราม ในขณะนั้นเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดอนงคารามดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส ไม่มีกุฏิวิหารที่จะให้อยู่อาศัย เพราะพระสงฆ์ในวัดอนงคารามเวลานั้นมากมาย ท่านจึงให้ไปอาศัยอยู่ในมณฑปข้างพระอุโบสถ ข้างพระวิหาร เป็นที่อยู่อาศัย และขณะศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย พระเดชพระคุณท่านยังเขียนภาษาไทยไม่ได้ พูดภาษาไทยไม่ชัด แต่ท่านมีความอุตสาหะพยายามอ่านหนังสือไทยได้ และศึกษาธรรมวินัยชั้นตรี กับพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณมหาโพธิวงศาจารย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคารามรูปที่ ๗ ต่อจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์เป็นผู้สอนในสมัยนั้น

การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ตามถ้อยคำบอกเล่าของท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมภรณ์ก็ปรากฏว่า ท่านมีความจำเป็นพิเศษ จำได้ดี พูดถึงความจำแล้วท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ก็ยอมยกให้ว่า ท่านจำได้ดีกว่า แต่ปฏิภาณไหวพริบของท่านไม่ดีท่านเป็นคนตรง ๆ ซื่อ ๆ ท่องตำรับตำรามาอย่างไรก็ว่าตามนั้น ถ้าหากมีปัญหาที่สับสน

หรือใช้ปฏิภาณโวหาร ท่านสู้เจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ไม่ได้ เพราะท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์นั้น มีปฏิภาณโวหารไหวพริบดีกว่า

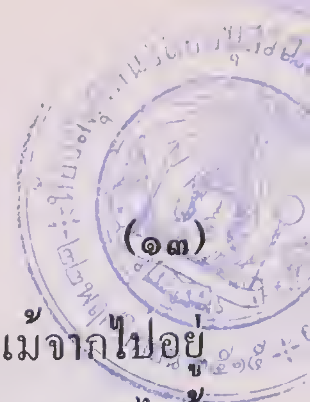
ในขณะที่ศึกษาเล่าเรียนบาลีไวยากรณ์ และธรรมบทนั้น ท่านก็พยายามตักเตือนแนะนำ ท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์ให้ขยัน แต่ผลสุดท้ายก็ปรากฏว่า เมื่อเข้าสอบในสนามหลวง ท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมภรณ์ สอบประโยค ป.ธ. ๓ ได้ก่อน ท่านสอบตก ตั้งแต่วันนั้นมา ก็ปรากฏว่า ท่านไม่เคยสอนท่านเจ้าคุณพระเมธีธรรมาภรณ์อีกเลย แต่ว่าท่านเป็นคนมีอุตสาหะวิริยะอย่างแรงกล้า พยายามดูหนังสือ ในบรรดาพระสงฆ์วัดอนงคาราม ซึ่งมีความอุตสาหะพยายามยิ่งกว่าท่านเจ้าคุณพระเทพสุธีหาได้ยาก เพราะฉะนั้นในปีต่อมาท่านก็สอบประโยค ป.ธ. ๓ ได้และสอบประโยค ป.ธ. ๔–๕–๖–๗ ได้ตามลำดับ เมื่อสอบประโยค ๗ ได้แล้ว ท่านก็เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม ในวัดอนงคาราม ต่อมาก็ได้เป็นอาจารย์ใหญ่ ในสำนักเรียนวัดอนงคาราม

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เมื่อได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะแล้ว ได้มองเห็นความดีความชอบของท่าน ต่อมาจึงได้แต่งตั้งท่านให้เป็นที่พระครูปลัดสัมพิพัฒนธุตาจารย์ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ ในเวลานั้นท่านไม่ปรารถนาที่จะรับตำแหน่งนี้ เพราะตั้งใจจะศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยให้ได้เป็นเปรียญ ๙ ประโยค แต่ท่านไม่สามารถจะสอบได้ เพราะท่านไม่มีปฏิภาณในการแต่งโคลงฉันท์ กาพย์ กลอน ในภาษาไทย และฉันท์ ซึ่งเป็นภาษามคธ พยายามสอบอยู่หลายครั้งก็ไม่สำเร็จ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ได้เมตตาขอพระราชทานสมณศักดิ์ให้เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปริยัติวงศาจารย์ ต่อมาก็ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชสุธี และพระเทพสุธี เป็นที่สุด

เมื่อท่านเจ้าคุณพระมหาโพธิวงศาจารย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคารามรูปที่ ๗ ถึงมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม ต่อมาสมเด็จพระสังฆราช วัดมกุฏกษัตริยาราม ก็มีพระบัญชาแต่งตั้งให้ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม การรับพระบัญชานี้ สมเด็จพระสังฆราชทรง

ส่งพระบัญชาให้สมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน ซึ่งเวลานั้นเป็นเจ้าคณะใหญ่หนกลาง มอบพระบัญชาแต่งตั้งให้ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน หลังจากที่มอบพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาสวัดอนงคารามแล้ว ต่อมาท่านก็ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช

ท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนเป็นกรณีพิเศษ อาตมภาพผู้เทศน์เคยเป็นศิษย์เรียนหนังสือมาด้วย ตั้งแต่มาอยู่วัดอนงคาราม ตามปกติหากไปหาท่านที่คณะ ๕ ซึ่งเป็นคณะที่ท่านอยู่เกือบทุกครั้ง เห็นท่านนั่งอ่านหนังสือ สนใจแปลหนังสือ ถ้าเวลาโรงเรียนเปิด ท่านก็หาโอกาสไปสอนหนังสือพระภิกษุสามเณร ถ้าเป็นเวลาว่างก็จะเรียกศิษยานุศิษย์ทั้งพระทั้งเณรมาสอนหนังสือ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยเป็นกรณีพิเศษ เพราะฉะนั้น ในเมื่อท่านได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ จึงได้มีสร้อยปรากฏในพระบรมราชโองการนั้นว่า พระเทพสุธีธรรมปรีชาประยุต สุทธปริยัติธร ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี ดังนี้เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า ในสัญญาบัตรของท่านนั้น มีสร้อยซึ่งปรากฏคำว่า ปริยัติธร แปลว่า ผู้ทรงพระปริยัติและเอื้อเฟื้อในการศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรม เพราะฉะนั้น พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี แม้มาอยู่วัดอนงคารามนี้ พรรษา ๗ แล้ว ยังอุตส่าห์เล่าเรียนพระธรรมวินัยเป็นเปรียญธรรมถึง ๗ ประโยค ก็นับได้ว่าหาได้ยาก เป็นเนติแบบอย่างแก่บรรดาศิษยานุศิษย์และอนุชนคนรุ่นหลัง ท่านมาจากจังหวัดอุบลราชธานีมีอายุ ๒๗ ปีแล้ว และศึกษาเล่าเรียนธรรมวินัยได้ถึง ๗ ประโยค และได้เป็นราชาคณะชั้นเทพ เป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นโท หาได้ยาก ปฏิปทาส่วนนี้ของพระเดชพระคุณท่าน จึงเป็นที่ซึ่งใจของบรรดาศิษยานุศิษย์ แม้แต่เจ้าคุณพระราชรัตโนบล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี ในปัจจุบันเมื่อครั้งยังเป็นพระผู้น้อยอยู่วัดพิชยญาติการาม ก็ได้มาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยที่วัดอนงคาราม ในสมัยที่เจ้าคุณพระเทพสุธี อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม เป็นอาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอนงคาราม เมื่อท่านถึงมรณภาพ

ล่วงลับไป ท่านเจ้าคุณพระราชรัตโนบล ซึ่งเคยเป็นศิษย์เรียนหนังสือ แม้จากไปอยู่จังหวัดอุบลราชธานี หากมีโอกาสมากรุงเทพทุกคราว ก็จะหาโอกาสมานมัสการกราบไหว้ท่านเจ้าคุณอาจารย์เป็นปกติวิสัย น่าอนุโมทนาในความกตัญญูกตเวที ของเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานีไว้ในที่นี้ เพราะฉะนั้น ในเมื่อเจ้าคุณพระเทพสุธี มรณภาพล่วงลับไป คณะสงฆ์แห่งจังหวัดอุบลราชธานี และญาติพี่น้องชาวพุทธแห่งเมืองอุบลราชธานี โดยเฉพาะตำบลเหล่าเสือโก้ก อำเภอเมือง ก็ได้พร้อมใจกันบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม คณะสงฆ์และและพุทธศาสนิกชน แห่งเมืองอุบลราชธานี มีสมานฉันท์ร่วมกันเช่นนี้ จึงได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลเป็นกรณีพิเศษในวันนี้ ควรแก่การอนุโมทนา

ในการมาของท่านทั้งหลายในวันนี้ นับว่าได้ประโยชน์ ที่ว่าได้ประโยชน์นั้นอย่างไร การมาบำเพ็ญกุศลอุทิศผลแก่ผู้วายชนม์ก็ดี หรือ ถวายกุศลแด่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธีผู้มรณภาพก็ดี ถือว่าเป็นบุญเป็นกุศล บุญกุศลที่เกิดแก่ท่านวันนี้มิใช่เพียงถวายทาน รักษาศีล สดับตรับฟังพระธรรมเทศนาเท่านั้น แต่ยังเป็นบุญกุศลให้เกิดมรณสติอีกด้วย เพราะว่าหากได้มาแล้วไม่พิจารณามรณสติ บุญกุศลที่จะได้ก็น้อยเกินไป ถ้าหากว่าจะพิจารณาถึงบุญกุศลแต่ละอย่าง ๆ ดังกล่าวนั้น หากมีอานิสงส์ให้เกิดในสุคติโลกสวรรค์ มีพระบาลียืนยันว่า ทานํ สคฺคโสปาณํ ทานเป็นบันไดไปสู่สวรรค์ ทานํ อปายสนฺฉนฺนํ ทานปิดกั้นประตูจตุราบาย ท่านทั้งหลายที่มาร่วมบำเพ็ญกุศลในวันนี้ ในการถวายทานแก่พระสงฆ์ สำเร็จเป็นทานมัยบุญสำเร็จด้วยการให้ทานสมาทานศีลเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำเร็จเป็นสีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล การรักษาศีลนี้ ก็เป็นเหตุให้ไปเกิดในสวรรค์ได้ เป็นเหตุให้มีโภคะบ้าง เป็นเหตุให้เป็นผู้ถึงซึ่งความดับทุกข์บ้าง มีพระบาลียืนยันว่า สีเลน สุคตึ ยนฺติ ผู้จะไปสู่สุคติได้ก็เพราะศีล สีเลน โภคสมฺปทา ผู้ที่จะมีโภคะได้ก็เพราะศีล สีเลน นิพฺพุตึ ยนฺติ ผู้จะไปนิพพานได้ก็เพราะศีล ตสฺมา สีลํ วิโสธเย เพราะฉะนั้น ควรชำระศีลให้บริสุทธิ์

ศีลก็ดี ทานก็ดี ที่ท่านทั้งหลายบำเพ็ญแล้วนั้น ยังเป็นบุญกุศลขั้นต้น และชั้นกลาง แต่ท่านทั้งหลายกำลังสดับรับฟังพระธรรมเทศนา โดยการน้อมนึกระลึกถึง

ผู้วายชนม์ หรือท่านผู้มรณภาพ มาเป็นอนุสสติให้เป็นมรณสติ ระลึกถึงความตายของผู้อื่นที่เกิดขึ้นแล้ว อันจะมีแก่ตนเช่นเดียวกัน บุญกุศลนั้น ๆ ก็จะเป็นบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ อุดมพิเศษไพศาล เพราะเป็นเหตุให้บรรลุมรรคผลนิพพาน ดังที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ตรัสไว้ ซึ่งทรงสอนให้พิจารณาอยู่เป็นประจำตามพุทธวจนะที่ยกมานั้นว่า

สพฺเพ สตฺตา มริสฺสนฺติ　　มรณนฺตํ หิ ชีวิตํ
ชรมฺปิ ปตฺวา มรณํ　　เอวํ ธมฺมา หิ ปาณิโน

แปลเป็นใจความว่า สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจะต้องตาย เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด แม้อยู่ได้ถึงชราก็ต้องตาย เพราะสัตว์ทั้งหลายมีอย่างนี้เป็นของธรรมดา

ตามใจความแห่งพระคาถานี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณาถึงความตาย เรามาในงานศพก็ต้องปรารภศพเป็นอารมณ์ จึงจะเป็นมรณสติ เป็นบุญเป็นกุศล จัดเข้าในส่วนภาวนามัย คือ สมถภาวนา และวิปัสสนาภาวนา ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาทรงสอนไว้ว่า

สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจาติ....
สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ....
สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติ　　ยทา ปญฺญาย ปสฺสติ
อถ นิพฺพินฺทติ ทุกฺเข　　เอส มคฺโค วิสุทฺธิยา

แปลเป็นใจความว่า เมื่อใดเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา เมื่อนั้นย่อมหน่ายในทุกข์ นั่นเป็นทางแห่งความบริสุทธิ์

เพราะฉะนั้น การเจริญมรณสติให้เห็นว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง สังขารทั้งหลายเป็นทุกข์ ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ได้ชื่อว่า เป็นภาวนามัย เป็นบุญอย่างยิ่ง ถ้าหากว่ามาในงานศพ ไม่ปรารภศพเป็นอารมณ์แล้ว บุญกุศลที่พึงได้ก็น้อยเกินไป คนบางคนพอจะพิจารณาถึงความตาย ก็เกิดจิตใจหดหู่เหี่ยวแห้ง เพราะไม่อยากตาย

แต่ความจริง ในคนที่อยากมีอายุยืนท่านสอนให้พิจารณาถึงความตายทุกวัน

ทุกคืน คนที่พิจารณาถึงความตายทุกวันทุกคืนนี้อายุยืน แต่คนที่กลัวตายนี้อายุสั้น ควรพิจารณาถึงความตายทุกวันทุกคืน พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ จะพิจารณาเพียงสั้น ๆ ว่า อวสฺสํ มยา มริตพฺพํ เราต้องตายแน่เท่านี้ก็ได้ พิจารณาทุกวันทุกคืนอย่างนี้อายุยืน ถ้ากลัวตายแล้ว จะตายเร็ว ที่อาตมาภาพผู้เทศน์นำมากล่าวนี้มิใช่ว่านำมากล่าวลอย ๆ ตามคัมภีร์ในทางพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงให้พระสงฆ์ทั้งหลายฟัง ให้บุคคลพิจารณาถึงความตายอยู่เป็นประจำแล้วอายุจะยืน พระพุทธองค์ทรงเล่าประวัติของพระองค์ ที่เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ และศึกษาเล่าเรียนกับอาจารย์ทิสาปาโมกข์ในสำนักตักกสิลา แต่ละคนในหมู่บ้านของพระโพธิสัตว์ ไม่มีใครตายก่อนอายุร้อยปี จะตายเมื่ออายุเกินร้อยปีไปแล้ว

วันหนึ่ง อาจารย์ทิสาปาโมกข์อยากจะทดลอง จึงเข้าไปในป่า เอาผ้าขาวไปห่อกระดูกแพะที่เผาเรียบร้อยแล้ว ห่อผ้าขาวและใส่หม้อใหม่มา แล้วก็ส่งให้พระโพธิสัตว์ บอกว่าอาจารย์ไปบ้านของเธอมา บิดาของเธอถึงแก่กรรม ญาติพี่น้องเขาพากันเผาเสร็จแล้ว ก็ฝากกระดูกมาให้เธอเพื่อบำเพ็ญกุศล พระโพธิสัตว์พออาจารย์ทิสาปาโมกข์บอกดังนั้น แทนที่จะเกิดความเศร้าสลดใจ กับหัวเราะชอบใจ ที่หัวเราะชอบใจนั้นไม่ใช่อะไร เพราะว่าพระโพธิสัตว์รู้ดีอยู่แล้วว่า คนในหมู่บ้านของตนไม่มีใครตายเมื่ออายุยังไม่ถึงร้อยปี พระโพธิสัตว์ในเวลานั้นก็ยังหนุ่มแน่น ถึงบิดาของพระโพธิสัตว์ก็อายุยังไม่ถึงสี่สิบปี และทำไมจะมาตาย เพราะคนในบ้านของพระโพธิสัตว์เจริญมรณสติทุกวันทุกคืน อาจารย์จะพยายามพูดอย่างไร พระโพธิสัตว์ก็ไม่ยอมเชื่อ ในที่สุดก็ยอมรับว่า กระดูกที่ห่อมาให้ดูนี้ไม่ใช่กระดูกของพ่อเธอ แต่เป็นกระดูกของแพะ เพราะเหตุนั้น จึงเห็นได้ว่าคนที่เจริญมรณสติทุกวันทุกคืนนั้นอายุยืน

ท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่มาจากอุบลราชธานี อยากจะมีอายุยืน เวลาจะนอนกราบพระแล้ว ก่อนนอนก็พิจารณาทุกวันทุกคืนว่า อวสฺสํ มยา มริตพฺพํ เราจะต้องตายแน่ ทุกวันทุกคืนพิจารณาอย่างนี้ อายุยืนนี้เรียกกันว่าได้ประโยชน์ ถ้าหากเราจะถึงแก่กรรม เมื่อย่างเข้าสู่วัยชรา เพราะสมเด็จพระบรมศาสดาทรงสอนให้เราพิจารณาว่า

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจักต้องตาย เพราะชีวิตมีความตายเป็นที่สุด

แม้อยู่ได้ถึงชรา ก็ต้องตาย เพราะสัตว์ทั้งหลายมีอย่างนี้เป็นธรรมดา

ด้วยเหตุนั้น ในเวลาที่มีการเผาศพ ฌาปนกิจศพ หรือพระราชทานเพลิงศพ โบราณาจารย์ท่านจึงสอนให้เราพิจารณาว่า อยมฺปิ โข เม กาโย, เอวํ ภาวี, ธมฺโม เอวํ อนตีโต, คือสอนให้พิจารณามรณสตินั่นเอง สอนให้พิจารณาว่า ร่างกายของเรา แม้นี้ ก็มีอย่างนี้เป็นสภาพมีอย่างนี้เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเป็นอย่างนี้ คือความตายไปได้ คือเจริญมรณสตินั่นเอง

คณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระราชรัตโนบล เป็นประธาน และทายกทายิกาชาวอุบลราชธานี มาร่วมบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระสุธีในวันนี้ได้บุญกุศลเพิ่มขึ้น เพราะได้เจริญมรณสติดังกล่าวมา อย่าได้กลัวต่อความตาย เพราะการเจริญมรณสตินั้นเป็นบุญเป็นกุศล พระมหาเถระรูปหนึ่งกล่าวไว้ว่า

"ระลึกถึงความอดตายสบายนัก มันหักรักหักหลงในสงสาร"

ที่ว่าระลึกถึงความตายสบายนักมันหักรักหักหลงในสงสาร เพราะว่า ถ้าเราระลึกถึงความตายในเวลานั้น ความโลภก็ดี ความโกรธก็ดี ความหลงก็ดีไม่เกิดขึ้น เพราะดับไป เมื่อความโลภ ความโกรธ ความหลงดับไปนั้นแหละเป็นบุญเป็นกุศล เหมือนอย่างเวลาญาติโยมถวายทาน ความตระหนี่เหนียวแน่นของโยมไม่มี ความโลภไม่มี นี่เป็นบุญในเวลาที่โยมสมาทานศีล ความโกรธของโยมไม่มี นี่เป็นบุญเป็นกุศล ในเวลาที่โยมฟังเทศน์ ความรู้ความเข้าใจเกิดขึ้น ความโง่เขลาเบาปัญญาหายไปชั่วครั้งชั่วคราว นี่เป็นเป็นกุศล เพราะฉะนั้นสมเด็จพระทศพลจึงสอนให้พิจารณาถึงความตายอยู่เป็นประจำ เป็นบุญเป็นกุศลอย่างสูง

ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายยังไม่กล้าพอที่จะพิจารณาถึงความตายได้ พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนให้พิจารณาถึงความแก่ก่อน ทรงสอนให้พิจารณาว่า ชราธมฺโมมฺหิ ชรํ อนตีโต เรามีความแก่เป็นธรรมดาล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้ เรื่องเกิดไม่ต้องพิจารณา เพราะเราเกิดมาแล้วให้พิจารณาว่า เรามีความแก่เป็นธรรมดา ล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้พิจารณา

เสนอ ๆ เวลาเห็นคนแก่ก็น้อมเข้ามาหาตัว หรือน้อมตัวเข้าไปหาความแก่ว่า คนแก่ฉันใด เราก็ฉันนั้น ในที่สุดเราก็แก่เหมือนกัน อย่างนี้เป็นบุญเป็นกุศล เป็นอภิณหปัจจเวกขณะ

เมื่อพิจารณาถึงความแก่ได้แล้ว ถ้าหากไปเห็นคนเจ็บท่านก็สอนให้พิจารณาว่า

พฺยาธิธมฺโมมฺหิ พฺยาธิ อนตีโต เราจะต้องเจ็บป่วยเป็นธรรมดา ไม่สามารถจะล่วงพ้นจากความเจ็บป่วยไปได้ อย่างนี้ก็ถือว่าเป็นบุญเป็นกุศล เพราะคนทุกคนมีความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา พระพุทธเจ้าตรัสว่า โรคนิทฺธํ ปภงฺคุณํ ร่างกายของเราเป็นรังของโรค จะต้องผุพังไป เราจะเลือกเป็นโรคอย่างนั้น เป็นโรคอย่างนี้ไม่ได้ โรคที่มีในร่างกายของเราทุกคน บางคนก็เป็นโรคหนัก บางคนก็เป็นโรคเบา บางคนก็เป็นโรคปวดศีรษะ บางคนก็เป็นโรคปวดท้องปวดไส้สารพัดโรคในร่างกาย นั่นเรียกว่า เป็นรังของโรคในที่สุดก็ต้องผุพังไป เราเห็นคนเจ็บไข้ได้ป่วย เราก็ควรพิจารณาว่า คนป่วยนี้ฉัน เราก็ฉันนั้น เราฉันใด คนป่วยก็ฉันนั้น ไม่ช้าเราก็ต้องป่วยเหมือนกัน พิจารณาอย่างนี้เป็นบุญเป็นกุศล เป็นอภิณหปัจจเวกขณะ

เมื่อพิจารณาได้ว่า เราจะต้องแก่ เราจะต้องเจ็บคุ้นเคยแล้ว เราก็มาพิจารณาถึงความตายว่า

มรณธมฺโมมฺหิ มรณํ อนตีโต เรามีความตายเป็นธรรมดา ล่วงพ้นความตายไปไม่ได้พิจารณาอย่างนี้เราก็ไม่กลัวตาย ไม่สะดุ้ง ไม่หวาดหวั่นต่อภยันตรายที่จะเกิดขึ้น ญาติโยมที่เป็นผู้หญิงเคยทำครัวอยู่เป็นประจำ ในเวลาทำครัวอยู่นั้น ญาติโยมที่ชอบอาหารเผ็ด ๆ ก็ต้องใช้พริก พริกที่ญาติโยมเอามาทำครัวกัน มาปรุงอาหาร มักจะมีหนอนอยู่ในพริก ทำไมหนอนจึงอยู่ในพริกได้ ทำไมจึงไม่ปวดแสบปวดร้อน พริกนั้น ถ้าเราจับพริกแล้ว เอามือมาถูกลูกตา หรือทำพริกกระเด็นมาถูกตาเราเข้า เราจะปวดจะแสบทันที แต่ว่าหนอนที่อยู่ในพริกนั้น มันไม่ปวดไม่แสบมันคุ้นเคย มันต่อต้านกับความปวดความแสบได้ ข้อนี้มีอุปมาฉันใด คนที่เจริญมรณสติทุกวันทุกคืนก็มีอุปมัยฉันนั้น สามารถที่จะทนได้ และไม่สะดุ้งต่อความตาย เป็นเหตุให้อายุยืนด้วย เป็นเหตุให้บรรลุมรรคผลนิพพานในอวสานด้วย

ในเรื่องนี้ก็มีนางภิกษุณีรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นพระกนิฏฐภคินี น้องสาวของพระพุทธเจ้าต่างพระมารดากัน ชื่อ รูปนันทา ภิกษุณีรูปนี้เมื่อตอนที่พระพุทธเจ้าของเราบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ก็โปรดพระนันทะผู้เป็นพระเชษฐาให้บวชเป็นพระภิกษุและบรรลุอรหัตแล้ว โปรดพระพุทธบิดาให้บรรลุอรหัตตผลและนิพพาน พระนางปชาบดีโคตมี ผู้เป็นพระมารดาก็บวชเป็นภิกษุณีแล้ว นางรูปนันทาผู้นี้ก็ว้าเหว่ จึงเข้าไปบวชในสำนักนางภิกษุณี แต่ไม่อยากไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เพราะพระพุทธเจ้าชอบเทศน์ติเตียนความสวยความงามแห่งรูปว่า เป็นของไม่ยั่งยืน นางภิกษุณีรูปนันทาเป็นคนสวยงาม พระพุทธเจ้าก็ไม่ทรงเรียกนางภิกษุณีรูปนี้เข้าเฝ้าสักที ทรงรอจนกระทั่งอินทรีย์ของนางภิกษุณีรูปนี้แก่กล้า วันหนึ่งพระพุทธองค์ก็รับสั่งให้เข้าเฝ้า เมื่อพระองค์รับสั่งให้เข้าเฝ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมอยู่ในธรรมสภา เมื่อนางภิกษุณีรูปนั้นเข้ามาอยู่ท่ามกลางบริษัท พระพุทธเจ้าก็ทรงเนรมิตรหญิงสาวผู้หนึ่ง มีรูปสวยงามดั่งนางเทพอัปสร ถวายงานพัดอยู่

นางภิกษุณีรูปนันทาผู้นี้มองดูรูปเปรียบของหญิงสาว ที่พระพุทธเจ้านิรมิตรขึ้นงามดั่งหยาดฟ้ามาดิน นางงามที่เขาเลือกคัดก็งามสู้ไม่ได้ เสียแรงที่เราทนงตัวเราว่าสวยงาม ถ้าจะเปรียบกับหญิงผู้นี้แล้ว เหมือนฟ้ากับดิน เพราะฉะนั้น นางภิกษุณีรูปนันทาก็จ้องมองดูรูปเปรียบที่พระพุทธเจ้าทรงเนรมิตร พระพุทธองค์ทรงรู้วาระจิตของนางภิกษุณีรูปนันทา ก็ทรงบันดาลให้รูปนั้นแก่ขึ้นทีละน้อย ๆ จากสาวน้อยก็เป็นสาวใหญ่ จากสาวใหญ่ก็เป็นสาววัยกลางคน จากวัยกลางคนก็เป็นคนแก่ คนเฒ่า ผมที่เคยดำ ก็กลายเป็นผมขาว ตาฟาง หลังงอ เนื้อหนัง เหี่ยวแห้ง หลังโกง เส้นเอ็นขึ้นทั่วร่างกาย แล้วก็ล้มลงถึงแก่ความตาย ตายแล้วก็มีหนอนคลาคล่ำอยู่ นางรูปนันทาภิกษุณีรูปนี้ ก็พิจารณาว่า ร่างกายของสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ หาความเที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้ มีแต่ความทุกข์ หาตัวตนมิได้ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบวาระจิตอย่างนี้ก็ทรงเปล่งอุทานวาจา กับนางรูปนันทาภิกษุณีว่า รูปนนฺเท ยถา อิทํ ตถา เอตํ, ยถา เอตํ ตถา อิทํ, ซึ่งแปลว่า ดูก่อนรูปนันทา เธอฉันใด รูปเปรียบนี้ก็ฉันนั้น รูปเปรียบนี้ฉันใด เธอก็ฉันนั้น

นางภิกษุณีรูปนั้นทาส่งกระแสจิตไปตามพระธรรมเทศนา พิจารณาถึงความไม่เที่ยงแห่งสังขาร ความเป็นทุกข์แห่งสังขาร และความเป็นอนัตตาแห่งสังขารทั้งหลาย ก็บรรลุอริยมรรค อริยผลเป็นพระอริยบุคคล ในพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น การเจริญมรณสติจึงถือว่าเป็นบุญ เป็นกุศลอย่างยิ่ง เป็นเหตุให้บรรลุมรรคผลนิพพาน

อิมินา กตปุญฺเญน ด้วยอำนาจแห่งกุศลบุญราศี ที่ท่านเจ้าภาพมีท่านเจ้าคุณพระราชรัตโนบล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธาน ได้บำเพ็ญให้เป็นไปแล้วในวันนี้ หากท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี สามารถทราบได้ด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่งแล้วคงจะยินดีและอนุโมทนามาตรแม้นไม่สามารถจะทราบได้ ก็ขอเชิญเทพไททุกราศีซึ่งประกอบด้วยสัมมาทิฏฐิ เมื่อทราบข่าวสารการบำเพ็ญกุศลทักษิโณทิศนี้แล้ว ขอได้โปรดนำข่าวสารนี้แจ้งแก่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี เพื่อได้รับทราบและอนุโมทนา สำเร็จเป็นปัตติทานมัย และปัตตานุโมทนามัย สมเจตนาอุทิศทุกประการ

แสดงพระธรรมเทศนาในมรณกถา โดยสมควรแก่เวลา ขอยุติพระธรรมเทศนาเพียงนี้ เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้.

วิทยุธรรมเทศนา

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ธุตาจารย์ วัดอนงคาราม

แสดง ณ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๙๓

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ โก หิ นาโถ ปโร สิยา ฯ

บัดนี้จักแสดงพระธรรมเทศนาในเรื่อง อัตตกถา กล่าวปรารภถึงตน พอเป็นแนวทางบำรุงสติปัญญาของท่านสาธุชนผู้สนใจในธรรมปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องอบรมกายวาจาและใจของตน ดังพุทธนิพนธ์ภาษิตที่ได้ยกขึ้นไว้ว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ โก หิ นาโถ ปโร สิยา แปลว่า ตนแลเป็นที่พึ่งของตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ ดังจักได้อธิบายพระพุทธภาษิตนี้ต่อไป

คำว่าตนเป็นที่พึ่งของตนนี้ เป็นของสำคัญมาก เพราะพระองค์ทรงแสดงไว้ในที่ต่าง ๆ ล้วนแต่ทรงแสดงไว้ว่า ตัวตนของบุคคลไม่มี เช่นทรงแสดงไว้ในธรรมนิยามสูตรว่า สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง สพเพ สังขารา ทุกฺขา สังขารทั้งหลายทั้งปวงเป็นทุกข์ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายทั้งปวงเป็นของมิใช่ของตน ดังนี้ธรรมทั้งปวงในที่นี้ก็หมายเอารูปธรรมและนามธรรม คือขันธ์ ธาตุอายตนะ ได้แก่ร่างกายของเราทั้งสิ้นนี้เอง ว่า บอก บังคับเขาไม่ได้ คือไม่อยู่ใต้บังคับบัญชาของใคร ผู้ใดจะมาบังคับว่า ขอรูปของเราจงเป็นอยู่อย่างนี้ ขอนามของเราจงเป็นอยู่อย่างนี้ ขอขันธ์ ธาตุ และอายตนะของเราจงเป็นอยู่อย่างนี้ คือ จงอย่าผอม อย่าอ้วน อย่าดำ อย่าขาว อย่าเจ็บ อย่าแก่ อย่าตาย ดังนี้ บังคับไม่ได้ ทั้งนี้ ก็เพราะเป็นของไม่ใช่ตัวตนของเรานั้นเอง แต่ว่าในพระบาลีธรรมบทขุททกนิกาย พระผู้มีพระภาคทรงแสดงไว้ว่า อตฺตนา โจทยตฺตานํ แปลความเป็นภาษาไทยว่า ท่านจงเตือนตนด้วยตน ดังนี้ แสดงว่าตัวตนของบุคคลยังมีอยู่ คือสิ่งที่เราบังคับเขาได้เรียกว่า ตน เช่นมือทั้งสองเราบงคับให้ทำอะไรทำได้ตามหน้าที่ ใช้เขียนหนังสือเป็นต้น หูทั้งสองบังคับให้

ฟังเสียงก็ได้ ตาทั้งสองเราบังคับให้มองดูสิ่งต่าง ๆ ก็มองดูได้ จมูกบังคับให้สูดกลิ่นก็ได้ ลิ้น บังคับให้ลิ้มเลียก็ได้ ฟันบังคับให้เคี้ยวอาหารก็ได้ เท้าทั้งสองบังคับให้เดินวิ่งเต้นก็ได้ ใจเราบังคับเขาให้นึกคิดอะไรก็นึกคิดได้ใช้เขาได้ตามหน้าที่ของเรา หรือจะเรียกว่ากายสิทธิ์ก็ได้ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ตัวตน ผู้ที่ใช้นั้นเรียกว่าตน บุคคลเราสำคัญอยู่ที่ตน คนเราจะมั่งมีได้ก็เพราะตน จะยากจนก็เพราะตนของเรา ความดีความชั่วบุญบาปจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะตนของเรา ผลของความดีหรือความชั่ว คือสุขและทุกข์ตนเป็นผู้เสวย เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคจึงตรัสไว้ว่า กมฺมสฺสโกมฺหิ ความว่า เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน เราทำดีจะได้ดี ทำชั่วจะได้ชั่ว กรรมดีและกรรมชั่วใครเป็นผู้เก็บไว้ให้เรา เพราะว่าเราจะทำอะไรไว้ ใจรับรู้ทั้งนั้น ใจเก็บไว้ทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว กรรมดีเมื่อยังไม่ให้ผล บุคคลก็ยังเห็นว่าไม่ดี แต่ว่าเมื่อใดกรรมฝ่ายดีให้ผลสนอง เมื่อนั้นบุคคลจึงจะเห็นผล, กรรมฝ่ายชั่วบุคคลทำลงไป เมื่อกรรมยังไม่ส่งผลให้ ก็กลับถือว่าดีคราวใดกรรมชั่วส่งผลประจักษ์นั่นแหละบุคคลจึงจะรู้สึกตัว กรรมเปรียบเหมือนเมล็ดมะม่วง เมื่อเรามองดูก็ไม่เห็นมีอะไร แต่ว่าเมื่อเรา เอาไปเพาะปลูกจะเห็นมันแตกกิ่งก้านสาขาออกมา มีทั้งรากแก้วและใบอ่อนดอกผลทุกประการ กรรมดีและกรรมชั่วก็มีอุปมาฉันนั้นเหมือนกัน เพราะความดีหรือความชั่ว เกิดขึ้นที่ตัวของเรา มีตัวของเราเป็นที่เกิดขึ้น อัตตากับอนัตตาเปรียบเหมือนรถ อัตตา เปรียบเหมือนคนขับรถ ๆ จะทำประโยชน์ให้สำเร็จได้ตามความประสงค์ ก็เพราะผู้ขับเป็นคนฉลาดประคับประคองรถจึงจะวิ่งไปสู่สถานที่จุดหมายปลายทางได้ดี ถ้าคนขับเป็นผู้ไม่ฉลาด รถก็อาจเป็นอันตรายได้ในระหว่างทาง ข้ออุปมานี้ฉันใด ส่วนอัตตา ถ้าเป็นผู้ฉลาดแล้วก็จะสามารถนำอนัตตาไปสู่สุคติสถานได้ หากอัตตาไม่ฉลาดก็จะนำ อนัตตาไปสู่ทุคคติสถานได้ฉันนั้น เพราะเหตุนั้น บุคคลควรเห็นอัตตาเป็นของสำคัญมาก รวมอัตตากับอนัตตาเข้าด้วยกัน เรียกว่าสัตว์ ว่าบุคคล ว่าตน โดยสมมติโวหาร ข้อว่าตนแลเป็นที่พึ่งของตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่ง ดังนี้ ที่พึ่งอันบุคคลจะพึ่งได้นั้น คือ มารดา บิดา ๑ ครูอาจารย์ ๑ พระราชามหาอำมาตย์ ๑ พระพุทธเจ้า ๑ เหล่านี้เรียกว่า สรณะที่พึ่งของบุคคลมารดาเป็นบุพพการีของบุตรและธิดา ครูอาจารย์จัดเป็นบุพพการี ของสัทธิวิหาริกและอันเตวาสิก พระราชา

และมหาอำมาตย์ จัดเป็นบุพพการีของราษฎร พระพุทธเจ้าจัดเป็นบุพพการีของพุทธบริษัท บุพพการีหมายความว่า ผู้ทำอุปการกิจก่อนท่านเหล่านี้จะเป็นที่พึ่งได้ก็เพราะตนของเรา ต้องทำตนให้ดีเสียก่อน จึงจะยึดท่านเป็นที่พึ่งได้ ถ้าหากตนของเราประพฤติตนไม่ดียึดท่านเป็นที่พึ่งไม่ได้ เช่น บุตรและธิดาเป็นผู้ไม่ตั้งอยู่ในโอวาทคำแนะนำสั่งสอนของมารดาบิดา เป็นผู้ประพฤติ ไม่สมควรแก่วงศ์สกุล มารดาบิดา ผู้ปกครองก็สามารถตัดออกเสียจากวงศ์สกุลก็ได้ ถ้าบุตรและธิดาเป็นผู้ตั้งอยู่ในโอวาท คำสั่งสอนของมารดาบิดา เป็นผู้รู้จักประมาณในการใช้จ่าย ว่าสิ่งใดสมควรใช้จ่าย สิ่งใดไม่สมควรใช้จ่าย รู้จักการปกครองทรัพย์สมบัติอย่างนี้ มารดาบิดาจะไปไหน ต้องมอบให้บุตรและธิดาเช่นนั้น ให้เป็นผู้ปกครองทรัพย์แทนท่าน ทั้งนี้ ก็เพราะบุตรและธิดาเป็นคนดีเป็นที่ไว้วางใจได้ของมารดาบิดาสมด้วยพุทธภาษิตว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งของตน เมื่อบุตรและธิดาคนใดประพฤติตนให้เป็นที่พึ่งของมารดาบิดาได้ ก็นับว่าตนแลเป็นที่พึ่งของตน ทั้งได้คนอื่นนอกจากตนของเราคือมารดาบิดาเป็นที่พึ่งอีก ได้ในพระบาลีบาทที่สองรองลงมาว่า โก หิ นาโถ ปโร สิยา คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ดังนี้ ข้อนี้หมายความว่าคนอื่นจะเป็นที่พึ่งของตนได้ก็เนื่องด้วยตนของเราเอง ต้องทำตนให้เป็นที่พึ่งของอื่นได้เสียก่อน จึงจะยึดคนอื่นเป็นที่พึ่งได้ ฯ จะอธิบายข้อว่ามารดาบิดาเป็นบุพพการีของบุตรและธิดานั้น คือท่านทั้งสองเป็นผู้ทำบุรพกิจมาก่อน มารดานั้นออกจะรู้สึกว่าลำบากมาก จำเดิมแต่บุตรอยู่ในอุทรเป็นต้นมาจนถึงทำธุระคืออุจจาระกิจ ปัสสาวกรรมไม่ได้เองนับแรมด้วยปีไป ไม่ใช่นับด้วยเดือนต้องตกเป็นหน้าที่ของมารดาเสียโดยมาก ต้องเป็นผู้ทำให้ตลอดไปเป็นธุระของมารดา ตลอดการหัดพูดจากริยาท่าทางต่าง ๆ เช่นหัดให้บุตรเรียกปู่ย่าตายายเป็นต้น เป็นธุระของมารดาโดยส่วนมาก ทั้งนี้ก็เพราะมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร ส่วนบิดานั้นก็ไม่ใช่น้อยเหมือนกัน คือเป็นผู้หาเงินทองมาเพื่อเลี้ยงบุตรและภรรยา การงานทุกอย่างที่จะได้เงินมาหนักเอาเบาสู้ กลัวบุตรจะไม่ได้กิน ตามแต่ความสามารถจะอำนวยให้ ทั้งนี้ก็เป็นธรรมดาของโลก คือมารดาบิดาต้องเลี้ยงดูบุตรเกื้อกูลอุดหนุนบุตรธิดาของตน ธรรมดาของบุตรและธิดาต้องรักมารดาบิดา ต้องเคารพนับถือ

มารดาบิดา และต้องตั้งอยู่ในความประสงค์ของมารดาบิดา ต้องเกื้อกูลอุดหนุนมารดาบิดา ตอบแทนบุญคุณท่านที่ได้เลี้ยงเรามา ตามความสามารถที่ตนทำมาหาได้ ถึงเราจะพลัดพรากจากไปอยู่ในที่แห่งอื่น เมื่อเราทำมาหากินได้ก็ต้องฝากเข้าของเงินทองไปให้ใช้สอยแทนตัวของเรา เมื่อบุตรและธิดาคนใดทำได้อย่างนี้ ก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้มีกตัญญูกตเวทีต่อมารดาและบิดา ถ้าบุตรและธิดาคนใดทำไม่ได้อย่างนี้ ก็นับว่าเป็นคนอกตัญญูต่อมารดา แต่มารดาบิดาก็เป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรมอันดี ให้เป็นที่เคารพของบุตรและธิดา มารดาและบิดาท่านเปรียบเหมือนเส้นบรรทัดของช่างไม้ ธรรมดาเส้นบรรทัดคดเคี้ยว เลื่อยไม้เลื่อยก็คดตาม ข้อนี้มีอุปมาฉันใด บุตรและธิดาก็เป็นผู้รับนิสัยจากมารดาบิดาฉันนั้น ถ้าฝ่ายภรรยาเป็นคนมีสกุลสูง ได้สามีเป็นคนมีสกุลต่ำกว่าตนก็ไม่ควรดูหมิ่นสามี สิ่งใดที่ตนมีความสามารถทำได้ ก็ควรจัดทำไปตามความสามารถของตน ควรยกย่องให้เกียรติแก่สามีของตน ถ้าภรรยาเป็นคนปากกล้าใจแข็งไม่เคารพต่อสามี บุตรและธิดาก็จะพลอยเป็นผู้ว่ายากสอนยาก ดื้อด้านตามนิสัยของมารดา หากบุตรและธิดาเป็นคนเสียอย่างนี้ ก็ได้ชื่อว่าทำลายวงศ์สกุลของตนเองให้เสื่อม สกุลที่เจริญรุ่งเรืองก็พอจะจับหลักฐานได้ว่า เป็นสกุลที่ตั้งอยู่ในสุจริตธรรมในโลก คือรักษากายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม ให้พ้นจากโทษที่โลกเขาติเตียน ตั้งตนไว้ในธรรมที่ชอบประกอบด้วยคุณงามความดี บำรุงบุตรหลานยังวงศ์สกุลของตนให้เจริญถาวร เมื่อบุตรทั้งหลายเป็นคนดีก็จะเป็นผู้ตั้งอยู่ในกตัญญูกตเวทีของมารดาบิดา สมด้วยพุทธภาษิตว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ความว่า ตนแลเป็นที่พึ่งของตน ดังนี้ ฯ ฝ่ายสามีที่เป็นคนดีก็จะต้องรู้จักหน้าที่ที่ดีต่อภรรยา คือจะต้องปกปักษ์รักษาทรัพย์สมบัติของตนให้ตั้งมั่นและเจริญ ต้องตั้งอยู่ในธรรมสี่ประการ คืออธิษฐาน ความตั้งใจไว้ว่า เราจะประพฤติดี เป็นคนซื่อตรงต่อภรรยาของตน ไม่ดูหมิ่นประมาทให้เกียรติยศและความยกย่องเราจักบำรุงบุตรและธิดาให้เป็นผู้เจริญด้วยวิชาการยิ่ง ๆ ขึ้นไป ฯ ๒ มีสัจจะ คือ ความจริงใจเสมอ คือกายกรรมก็ให้มีจริง วจีกรรมก็ให้มีจริง มโนกรรมก็ให้มีจริง อย่าเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ฯ ๓ วิริยะ ให้มีความเพียรกล้าหาญต่อการงานของตน กำจัดความเกียจคร้านเป็นข้าศึกไม่ใช่เป็นมิตรที่ดีของตน อย่าคบเอาไว้ในตน ฯ ๔ ขันติ ความอดทน

อย่าเป็นคนหูเบาใจง่าย ต้องเป็นคนมีใจคอหนักแน่นเยือกเย็นต่ออารมณ์ที่มากระทบกระทั่ง อย่าเป็นคนมักโกรธ ให้พิจารณาเหตุผลเสียก่อน ควรโกรธจึงโกรธ ควรว่าจึงว่า ควรด่าจึงด่า ควรชมจึงชม เพราะถ้าผิดพลาดไปแล้วภายหลังแก้ตัวลำบาก หากมีสามีคนใดเป็นผู้ตั้งอยู่ในคุณธรรมทั้งสี่ประการนี้ ก็ได้ชื่อว่า แต่งภรรยา แต่งบุตรและบิดาให้เป็นคนดี ถ้าภรรยาบุตรธิดาเป็นคนดี ก็จักได้เป็นที่พึ่งของตน สมดังพุทธนิพนธ์ภาษิตที่ได้ยกขึ้นไว้ ณ เบื้องต้นนั้นว่า

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ โก หิ นาโถ ปโร สิยา

แปลว่า ตนแลเป็นที่พึ่งของตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่ง ดังนี้แสดงมาในอัตตกถา ก็สมควรแก่เวลาเพียงเท่านี้.

เอวํ ก็มีด้วยประการดังนี้

ปาฐกถาธรรม

เรื่อง "ป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวง"

แสดงโดย พระราชรัตโนบล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี

ณ ศาลาประชาคม อุบลราชธานี

๘ เมษายน ๒๕๒๗

เจริญพร ท่านประธานอนุกรรมการรณรงค์ เพื่อป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวง ท่านผู้จัดการหรือผู้แทน ผู้จัดการบริษัทเดินรถ, พนักงานขับยวดยานพาหนะ และท่านผู้มีเกียรติเข้าประชุมทั้งหลาย

อาตมภาพรู้สึกเป็นเกียรติ และภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาปาฐกถาธรรมในงานรณรงค์ เพื่อป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวง ที่อนุกรรมการได้จัดขึ้น ณ ศาลาประชาคมแห่งนี้ ท่ามกลางชุมนุมแห่งท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายผู้เข้าประชุม ส่วนมากเป็นชาวอุบลราชธานี ผู้แทนชาวศรีสะเกษ และผู้แทนชาวสุรินทร์ ซึ่งได้มาประชุมกัน ณ ที่แห่งนี้ ยินดีที่อนุกรรมการผู้ดำเนินงานรณรงค์ ได้ระลึกถึงพระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติ ด้วยเข้าใจว่าคุณธรรมในพระพุทธศาสนาหากได้น้อมเข้ามาปฏิบัติสำหรับชีวิตประจำวันแล้ว จะเป็นเหตุให้ป้องกันอุบัติภัย มิให้เกิดขึ้นบนถนนหลวงได้ จึงได้อาราธนาอาตมภาพให้มีโอกาสมาแสดงปาฐกถาธรรม ณ ที่ท่ามกลางชุมนุมแห่งท่านทั้งหลาย

ธรรมะในพระพุทธศาสนาเป็นนิยานิกธรรม นำผู้ประพฤติปฏิบัติให้พ้นจากความทุกข์ ลุถึงซึ่งความสุขตามสมควรแก่การปฏิบัติ ธรรมย่อมคุ้มครองรักษาผู้มีปกติประพฤติธรรม ได้ในพุทธภาษิตว่า ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารึ ธรรมแลย่อมรักษาผู้มีปกติประพฤติธรรม ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมนำความสุขมาให้ น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารี ผู้มีปกติประพฤติธรรมย่อมไม่ถึงคติอันชั่ว

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย ธรรมในพระพุทธศาสนามีมาก คุณธรรมที่จะป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวงนั้น ขอเสนอท่านผู้ฟังทั้งหลาย ด้วยคุณธรรม คือ สติ ความระลึกได้ คู่กับสัมปชัญญะ ความรู้ตัว พระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นธรรมมีอุปการะมาก นั่นหมายความว่า สติและสัมปชัญญะ มีอุปการะมากแก่ผู้ปฏิบัติ ไม่ว่าจะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันสำหรับกิจกรรมอันใด ทรงยกย่องสติว่า เป็นคุณธรรมที่ทำบุคคลให้เป็นผู้ประเสริฐได้ในพุทธภาษิตว่า สติมโต สุเว เสยฺโย ผู้มีสติเป็นผู้ประเสริฐทุกวัน

สติ คือ ความระลึกได้ เป็นคุณธรรมที่ทำบุคคลให้เป็นผู้ประเสริฐ ผู้มีสติเป็นผู้ประเสริฐอย่างไร สติ ความระลึกได้ หมายความว่า บุคคลเราจะทำจะพูดจะคิด อะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรชั่ว ระลึกได้เสียก่อนแล้วจึงดำเนินการ สิ่งใดผิด สิ่งใดชั่ว ก็หลีกเลี่ยงเว้นห่าง สิ่งใดถูกสิ่งใดดี ก็กระทำดำเนินตนในสิ่งนั้นจนกว่าจะบรรลุถึงผลสำเร็จ ผู้มีสติทำอะไรไม่ผิดพลาดบกพร่อง บรรลุถึงผลสำเร็จด้วยดี พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า สติ และสัมปชัญญะเป็นธรรมมีอุปการะมาก ผู้ทำอะไรไม่ผิดพลาด บกพร่อง การงานทุกอย่างบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายด้วยดี ผู้จะทำได้อย่างนี้ ต้องอาศัยคุณธรรม คือ สติและสัมปชัญญะ ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า สติมโต สุเว เสยฺโย ผู้มีสติเป็นผู้ประเสริฐทุกวัน

ท่านผู้ฟังธรรมทั้งหลาย คุณธรรมคือสติ ความระลึกได้นี้ เป็นคุณธรรมเครื่องป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวงได้ ผู้มีสติขับยวดยานพาหนะบนท้องถนนหลวงระลึกได้ว่า เราจะขับยวดยานพาหนะด้วยความระมัดระวัง มีสติเหนี่ยวรั้งกำกับตนอยู่ไม่ให้เผลอ ไม่ให้ประมาท ด้วยความคะนอง ไม่ให้ผิดพลาดจากกฎจราจร ไม่ขับยวดยานพาหนะด้วยความประมาท ด้วยความคะนอง ในที่แออัดยัดเยียดไปด้วยผู้คนที่เรียกว่าย่านชุมนุมชนที่หนาแน่นจอแจ ก็ยิ่งเพิ่มความระมัดระวังขึ้น ชื่อว่ามีสติ มีคุณธรรมขับยวนยานพาหนะ ย่อมเป็นเหตุให้ป้องกันอุบัติภัย มิให้เกิดขึ้นบนถนนหลวงได้อย่างแน่นอน

ท่านผู้ฟังธรรมทั้งหลาย ธรรมที่ตั้งใจจะนำมาปาฐกถาฝากให้เป็นคุณธรรมเครื่องป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวงในวันนี้ ตั้งใจจะปาฐกถาอธิษฐานธรรม ฝากท่าน

ผู้ฟังทั้งหลาย ด้วยความคิดเห็น อธิษฐานธรรมนั้น จะเป็นคุณธรรม เครื่องป้องกันอุบัติภัยบนถนนหลวงได้ อธิษฐานธรรม คือ ธรรมที่ควรอธิษฐานไว้ในใจ อธิษฐาน-ธรรมนั้นมีหัวข้อธรรม ๔ ประการ คือ ๑. ปัญญา ความรอบรู้สิ่งที่ควรรู้ ๒. สัจจะ ความจริงใจ ทำอะไรก็ให้สำเร็จจริง ๓. จาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ ๔. อุปสมะ สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกแห่งความสงบ

ท่านผู้ฟังธรรมทั้งหลาย เนื่องในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี เมื่อวันที่ ๕ เมษายน สมเด็จบรมบพิธพระราชสมภารเจ้าผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติ หลังจากพระองค์ทรงบวงสรวงวิญญาณบูรพกษัตริย์แล้ว ได้ทรงตรัสพระบรมราโชวาท ๔ ประการ โดยทรงนำฆราวาสธรรม และอธิษฐานธรรม ในพระพุทธศาสนา มาตรัสเป็นพระบรมราโชวาท ในท่ามกลางพสกนิกรที่มาชุมนุมกันเป็นจำนวนหลายหมื่นคน ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ และวิทยุไปยังพสกนิกรทั่วประเทศ ก่อนแต่จะฟังอธิษฐานธรรม ที่ตั้งใจจะนำมาปาฐกถาฝากท่านทั้งหลาย ก็ขอเชิญท่านทั้งหลายฟังพระบรมราโชวาท ๔ ประการก่อน

พระบรมราโชวาท ๔ ประการนี้ คือ ๑. ประชาชนชาวไทยควรมีสัจจธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน สัจจธรรมในฆราวาสธรรม หมายถึงความจริงใจ คือ พูดจริง ทำจริง ทำอะไรก็ให้สำเร็จจริง ผู้พูดถูกจริง ทำจริง ทำอะไรให้สำเร็จจริงนั้นชื่อว่า เป็นผู้มีสัจจธรรม สมเด็จบรมบพิธ ฯ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติทรงตรัสว่า ประชาชนชาวไทย ควรมีสัจจธรรม คือมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ๒. ประชาชนชาวไทยควรมีทมธรรม ฝึกตนฝึกใจให้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ทมธรรมในฆราวาสธรรมนั้น หมายถึงการฝึกตน ฝึกใจ ฝึกให้เป็นการเป็นงาน ฝึกให้อาจหาญ ฝึกให้คล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ ฝึกให้ครองตัวในการปฏิบัติงาน สมเด็จบรมบพิธ ฯ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติทรงถือเป็นสำคัญ ได้ทรงฝึกพระองค์ทั้งการยืน เดิน นั่ง และปฏิบัติพระราชกรณียกิจ จึงทรงคล่องแคล่วพระองค์ทุกอย่าง เสด็จที่ไหนต่อที่ไหนก็ได้รับยกย่องนับถือเทอดทูลพระเกียรติทั้งนั้น นั่นก็เพราะพระองค์ทรงมีทมธรรม ฝึกพระองค์ให้คล่องแคล่วอาจหาญไม่เคอะเขินในสังคม ๓. ประชาชน

ชาวไทยควรมีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทาน เพื่อเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน แท้จริง ขันติธรรมในฆราวาสธรรมนั้น ได้แก่ความอดทน อดกลั้น ทนทาน เมื่อประจวบกับอนิฏฐารมณ์ คือ อารมณ์ที่ไม่น่าปรารถนา ได้แก่ความลำบาก ความกรากกรำ และความเจ็บใจ อดทนต่อความลำบาก คือ อดทนเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ทุรนทุราย ไม่กระสับกระส่าย แม้จะลำบากมากน้อยสักปานใด ก็อดทน อดกลั้น ทนทานได้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา ความอดทน อดกลั้น ทนทาน เป็นตบะอย่างยิ่ง ความอดทน อดกลั้นทนทาน จึงเป็นตบะเผาผลาญความเจ็บไข้ได้ป่วย ผู้อดทน อดกลั้น ทนทานความเจ็บไข้ได้ป่วย เจ็บน้อยก็จะหาย เจ็บมากก็จะกลายเป็นเจ็บน้อย ทุเลาเบาบางไป จึงสมควรที่ทุกคนจะพึงมีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทานต่อความลำบาก คือความเจ็บไข้ได้ป่วย

อดทนต่อความกรากกรำ เช่น อดทนต่อความหนาว ร้อน หิวกระหาย เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เมื่อประกอบกิจการงาน ผู้ประกอบกิจการงานไม่ว่าจะทำงานในร่ม หรือทำงานกลางแจ้ง ย่อมประจวบกับความหนาวร้อน หิวกระหาย เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทาน บากบั่นมุมานะประกอบกิจการงาน เพื่อให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้มีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทาน จึงจะสามารถประกอบกิจการงานสำเร็จได้

อดทนต่อความเจ็บใจ คืออดทน อดกลั้น ทนทาน เมื่อได้รับความเจ็บใจ เช่น เมื่อถูกด่าว่าร้าย เสียดสี เปรียบเปรย โดยประการต่าง ๆ คิดว่า คำด่าว่าเสียดสีเปรียบเปรยโดยประการต่าง ๆ นั้น เป็นเสียงสวรรค์ ไม่โกรธเคืองขึ้งเครียด ปล่อยให้เขาด่าว่าเปรียบเปรยแต่ฝ่ายเดียว เรื่องก็จะสงบลง ผู้ไม่มีขันติธรรม อดทน อดกลั้นทนต่อความเจ็บใจ เกิดอารมณ์วูบเดียวขึ้นมา อาจฆ่า อาจฟัน หรืออาจยิงกันได้ อาจทำร้ายตน หรือทรัพย์สินของตน และคนอื่นได้ สร้างความเสื่อมเสียให้แก่ตนได้ชั่วขณะพริบตาเดียว

ขันติธรรม คือ ความอดทน อดกลั้น ทนทาน ต่อความลำบาก ความกรากกรำ และความเจ็บใจ โดยนัยที่กล่าวแล้ว จัดเป็นฆราวาสธรรม ธรรมของผู้

ครองเรือน ผู้ครองเรือนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทาน สมเด็จบรมบพิธ ฯ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงตรัสว่า ประชาชนชาวไทยควรมีขันติธรรม อดทน อดกลั้น ทนทาน เพื่อเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ๔. ประชาชนชาวไทย ควรมีจาคะธรรม คือ มีความเสียสละ จาคะธรรมในฆราวาสธรรมนั้น หมายถึงการเสียสละประโยชน์ส่วนน้อย เพื่อประโยชน์ส่วนมาก เสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผู้ครองเรือนควรเสียสละทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ตน และประโยชน์ครอบครัวของตน เสียสละเกื้อกูลสงเคราะห์ญาติพี่น้อง ลูกหลาน บริวารชน ที่ควรสงเคราะห์ เสียสละเพื่อเป็นบุญกุศล บำรุงพระพุทธศาสนา และประเทศชาติ นั่นคือจาคะธรรม สมเด็จบรมบพิธ ฯ ผู้ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงตรัสว่า ประชาชนชาวไทยพึงมีจาคะธรรม คือ การเสียสละแก่กันและกัน

พระบรมราโชวาท ๔ ประการ ตรงตรัสให้เป็นคุณประจำชาติ หากได้น้อมนำมาปฏิบัติให้เกิดให้มีในคน โดยสม่ำเสมอแล้ว จะเป็นคุณธรรมค้ำจุนปกป้องมิให้อุบัติภัยเกิดขึ้นในท้องถนนหลวงได้ จึงได้นำมาปาฐกถาฝากท่านทั้งหลายเป็นเบื้องต้น ขอให้ทุกท่านมีสัจจธรรม คือ ความจริง มีทมธรรม คือ ความฝึก มีขันติธรรม คือ ความอดทน และมีจาคะธรรม คือ ความเสียสละ เป็นคุณธรรมประจำตน ประจำใจถ้วนทั่วหน้า ก็จะประสบแต่ความสุข ความเจริญ ดังพระราชประสงค์ทุกประการ

คุณธรรมที่ตั้งใจจะนำมาปาฐกถาฝากท่านทั้งหลาย ให้เป็นคุณธรรมป้องกันอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงนั้น ตั้งใจจะปาฐกถาฝากอธิษฐานธรรมแก่ท่านทั้งหลาย อธิษฐานธรรม คือธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ มีอยู่ ๔ ประการ คือ

๑. ปัญญา รอบรู้ในสิ่งควรรู้

๒. สัจจะ ความจริงใจ ทำอะไรก็ให้สำเร็จจริง

๓. จาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ

๔. อุปสมะ สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกแห่งความสงบ

คุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ชื่อว่าอธิษฐานธรรม ธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ หากได้น้อมนำมาประพฤติปฏิบัติให้เกิดให้มีในตน โดยมัชฌิมาปฏิทาแล้ว ก็จะเป็นคุณธรรม

ป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงได้ ท่านผู้ฟังธรรมทั้งหลาย เชิญท่านติดตามอธิษฐานธรรม ๔ ประการ ด้วยวิจารณญาณมีมนสิการโดยอุบายอันแยบคาย

ปัญญา รอบรู้สิ่งที่ควรรู้ หมายถึงการรอบรู้เฉลียวฉลาด รู้ดีรู้ชั่ว รู้ความเจริญและความเสื่อมเกี่ยวกับการขับยวดยานพาหนะ รอบรู้ในกฎจราจร ตั้งปัญญาความรอบรู้อธิษฐานไว้ในใจว่า เราจักขับยวดยานพาหนะด้วยววามเฉลียวฉลาด จงรักษาชีวิตและสมบัติของผู้โดยสารไว้ เสมือนของตนเอง จักคุ้มครองป้องกันชีวิต และสมบัติของผู้โดยสารไว้ให้ปลอดภัย เสมอด้วยชีวิตและสมบัติของตนเอง

สัจจะ ความจริงใจทำอะไรก็ให้สำเร็จจริง ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ในใจว่าข้าพเจ้าจักขับยวดยานพาหนะ ด้วยความเฉลียวฉลาด คือ สติปัญญา จักรับผิดชอบชีวิต และทรัพย์สิน ของผู้โดยสารให้ปลอดภัย บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง ของผู้โดยสารด้วยความสวัสดี ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ในใจเช่นนี้แล้ว ไม่ประมาท ไม่คนองถือคติธรรมที่ว่า ความคนอง คือ ความพินาศ ความประมาท คือ ความตายอย่างเคร่งครัด

จาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ ควรอธิษฐานตั้งคุณธรรมข้อนี้ไว้ในใจให้มั่นคง หากมีกิเลส คือ ความเศร้าหมอง เกิดขึ้นในใจ เช่นมีความโลภเกิดขึ้น ก็เป็นตัวยั่วยุให้วิ่งแซง เพื่อไปรับผู้โดยสารข้างหน้า หรือวิ่งแซงเขาเพื่อประจบผู้โดยสาร หรือประจบเจ้านาย เป็นเหตุให้ขาดปัญญาในการเดินรถ ผิดกฎจราจรทำให้เสียสัจจะที่ตั้งไว้ ก็ควรมีจาคะธรรม คือ สละกิเลส ความเศร้าหมองออกจากใจนั่นชื่อว่าสละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ

จาคะธรรมนี้ หมายถึงสละประโยชน์ส่วนน้อย เพื่อประโยชน์ส่วนมากสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม สละทรัพย์สินของตนออกเกื้อกูลแก่ผู้อื่น จัดเป็นจาคะธรรม สละความชั่วช้าสารเลวออกจากตน เช่นสละยาเสพติดยาม้า ยาขยัน ยาดม หรือผงขาว สละอบายมุขทางแห่งความเสื่อม คือ ไม่เป็นนักเลงหญิง นักเลงเหล้า นักเลงการพนัน นักเลงเที่ยวดูการเล่น นักเลงหัวไม้ และนักเลงเล่ขายของปลอม นั่นคือ จาคะธรรม

ผู้ขับยวดยานพาหนะรับผิดชอบชีวิต และทรัพย์สินของผู้อื่น ควรมีจาคะธรรม อธิษฐานตั้งไว้ในใจอย่างมั่นคง ทั้งนี้และทั้งนั้น ก็เพื่อความสุขความเจริญรุ่งเรือง พยายามสละละเว้นสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ

อุปสมะ สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความสงบ คุณธรรมข้อนี้เป็นอธิษฐานธรรม คือธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ เป็นประการสุดท้ายว่า ข้าพเจ้าจักให้กิจกรรมการเดินรถของข้าพเจ้า ให้เกิดความสงบสุขแก่ผู้โดยสาร จะไม่ให้เกิดความวุ่นวายในกิจกรรมเดินรถของข้าพเจ้า เช่นมีการลักขโมย ปล้นจี้ ทะเลาะกัน ตีกัน และชกกัน จะพยายามพูดจาสุภาพเรียบร้อย กับผู้โดยสาร มิให้มีวาจาหยาบคาย

คุณธรรมทั้ง ๔ ประการ คือ ปัญญา รอบรู้สิ่งที่ควรรู้ รู้ความประสงค์ของผู้โดยสาร รู้กฎจราจร รู้ความเสื่อมและความเจริญ หลีกเลี่ยงจากความเสื่อม สัจจะความจริงใจ ทำอะไรก็ให้สำเร็จประโยชน์จริง จาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ อุปสมะสงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกแห่งความสงบ ดังที่ได้ปาฐกถาฝากท่านทั้งหลายโดยพิศดารแล้ว หากได้อธิษฐานคุณธรรมเหล่านี้ ตั้งไว้ในใจ ปฏิบัติกิจกรรมคือการขับยวดยานพาหนะ โดยมีคุณธรรมเหล่านี้สำหรับชีวิตประจำวันทั่วถึงกัน ก็จะป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงได้อย่างแน่นอน จึงขอมอบคุณธรรม คืออธิษฐานทั้ง ๔ ประการ เป็นคุณธรรมสำหรับชีวิตประจำวัน คือมีปัญญารอบรู้ มีสัจจะความจริงใจ มีจาคะเสียสละ และมีอุปสมะความสงบ ในกิจกรรมเดินรถ จะนำให้ประสพความสุขความสำเร็จ แก่ตนและผู้โดยสาร ป้องกันอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงได้อย่างแท้จริง

ก่อนแต่จะยุติปาฐกถาธรรม ใคร่จะนำท่านทั้งหลายไปชมกิจกรรมเดินรถเมืองนอกสักเล็กน้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ อาตมภาพได้จาริกไปเมืองอินเดีย เมืองพระพุทธเจ้า นมัสการสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล คือ ที่ประสูติ ตรัสรู้ เทศนาธรรมจักร และที่ปรินิพพาน ของพระพุทธเจ้า นอกจากนี้ ก็ได้จาริกชมความเจริญของบ้านเมืองหลายแห่ง เช่น นิวเดลฮี เมืองหลวงของอินเดีย เมืองมัชชูรี่ เมืองตากอากาศ เมืองบอมเบ เมืองท่าที่สำคัญ อนุสาวรีย์แห่งความรัก ทัชมาฮาล ที่ฝังศพมหาตมคานธีรัฐบุรุษผู้กู้ชาติด้วยอหิงสกธรรม

หนึ่งเดือนเต็มในอินเดีย นั่งรถบัสรถทัวร์ รถม้า และรถไฟเป็นพาหนะจาริก โชว์เฟอร์ขับรถบัส รถทัวร์ เขารักษากฎจราจรอย่างเคร่งครัด เป็นคนสุภาพเรียบร้อยไม่หยาบคาย คนในเมืองอินเดียมาก เหมือนมดเหมือนปลวก หนึ่งเดือนเต็มไม่เห็นอุบัติภัยบนถนนหลวง แม้แต่สุนัขก็ไม่เคยเห็นรถชนบนถนนหลวงเลย คนไทยเราไปจากเมืองไทย เคยนั่งรถเร็วถึง ๑๐๐–๑๒๐ ไปเมืองเขา นั่งรถเร็ว ๖๐–๗๐ เป็นอย่างมาก พยายามเร่งเขาเพื่อให้เขาขับเร็วถึง ๑๐๐–๑๒๐ อย่างอยู่เมืองไทย จะได้ถึงจุดหมายปลายทางเร็ว เขาก็ได้แต่นิ่งไม่ปฏิเสธ แต่ไม่ปฏิบัติตาม เร่งหนักเข้าเขาก็พูดคำเดียวว่าผิดกฎหมายทำไม่ได้

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้จาริกไปในยุโรป ร่วมผูกพัทธสีมาวัดพุทธประทีปกรุงลอนดอน เมืองหลวงของอังกฤษ ได้ตระเวณอยู่ในอังกฤษหลายวัน จนกว่าจะผูกพัทธสีมาสำเร็จ พาหนะที่ใช้จาริก คือ รถบัส รถทัวร์ ผูกพัทธสีมาสำเร็จแล้ว ได้จาริกไปกรุงปารีส เมืองหลวงของฝรั่งเศส ชมเมืองปารีสชมพระราชวังแวร์ซาย ไปประเทศสวิชเซอร์แลนด์ ที่พระเจ้าแผ่นดินไทยประทับศึกษา ชมเมืองรูน่า เมืองท่องเที่ยว ขึ้นเขาพิสานุท ซึ่งมียอดสูงเหนือเมฆ ไปประเทศเยอรมันตะวันตก ชมเมืองแฟรงเฟริดร่องน้ำในแม่น้ำไร ซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีสองฟากฝั่งที่สวยงาม พาหนะนำเที่ยวทัศนศึกษาล้วนแต่เป็นรถบัสรถทัวร์ปรับอากาศ พนักงานขับรถสุภาพเรียบร้อยมีนิสัยเยือกเย็นสุขุม ครึ่งเดือนในยุโรปไม่เคยเห็นอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงเลย ผู้โดยสารมิได้ระแวงอุบัติภัย มีแต่ร่าเริงแจ่มใสสนุกสนาน ชมวีดีโอเทป ชมวิวทิวทัศน์ความสวยงามแห่งบ้านเมือง ทุ่งนา ป่าไม้ ตลอดทาง โชเฟอร์เขาขับรถเร็ว ๖๐–๗๐ เป็นปกติ ในย่านจอแจ พลุกพล่านก็ลดความเร็วลงให้ช้ากว่าปกติ

อาตมภาพนึกชมโชเฟอร์เขาในใจว่า สมกับเขาเป็นอารยชน บุคคลผู้เจริญ แม้แต่โชเฟอร์ก็เคารพกฎหมายอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามกฎจราจรไม่ฝ่าฝืน คนอื่นที่เห็นก็คงจะชมเชยเขาเช่นกันกับอาตมภาพ ถ้าจะมองเขาในแง่คุณธรรม ดังที่ได้ปาฐกถามาแล้ว ก็อยากจะชมเขาว่า เขาพร้อมด้วยอธิษฐานธรรม ๔ ประการ

คือ มีปัญญา รอบรู้สิ่งที่ควรรู้ มีสัจจะ ความจริงใจ มีจาคะ เสียสละเพื่อประโยชน์สิ่งของผู้โดยสาร และมีอุปสมะ เป็นผู้สงบเสงี่ยมเรียบร้อยดีงาม สมกับเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสารมากหลาย ที่ให้ความไว้วางใจใช้บริการของเขา

ที่อาตมภาพ ได้แสดงปาฐกถาธรรมฝากเป็นคุณธรรม ป้องกันอุบัติภัยบนท้องถนนหลวงแก่สมาชิก เห็นว่าควรแก่เวลา จึงขอยุติปาฐกถาธรรมไว้แต่เพียงนี้ ที่สุดนี้ ขอตั้งความปรารถนาดีอวยพร รัตนัตยานุภาเวน รตนัตยเตชสา ด้วยเดชานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ขออุบัติภัยบนถนนหลวงได้สงบระงับหายไปจากแผ่นดินไทยโดยทั่วทุกแห่ง บนท้องถนนหลวงทุกแห่ง ขอท่านผู้เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ เพื่อป้องกันอุบัติภัย ได้ประสบแต่ความสุขความเจริญ ทั่วทุกท่าน เทอญ

ไว้อาลัย

พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑ กระผมนับถือเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของกระผม และเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของวัดมงคลนอก ที่กระผมเป็นเจ้าอาวาสด้วย โบสถ์วัดมงคลนอกที่สร้างสำเร็จแล้วนั้น ก็ด้วยได้อาศัยบารมีธรรม และเมตตาธรรมของพระเดชพระคุณหลวงพ่อได้ให้ความอุปถัมภ์ ถ้าหาไม่แล้วบ้านนี้ก็คงยังไม่สำเร็จ โบสถ์หลังเก่าซึ่งเป็นที่อุปสมบทของหลวงพ่อ เมื่อสร้างโบสถ์หลังใหม่เสร็จแล้วหลวงพ่อก็ปรารถนาไม่อยากให้รื้อ กระผมก็ได้บูรณะสนองเจตนาของหลวงพ่อแล้วแต่ยังไม่สำเร็จเรียบร้อย หลวงพ่อยังไม่ได้เห็นเลย ก็เจ็บป่วยทรุดโทรมด้วยโรคชราขึ้นไปบ้านอีกไม่ได้ จนกระทั่งได้จากไปสู่โลกอื่น โบสถ์หลังนี้บูรณะสำเร็จแล้ว จะประดิษฐานรูปเหมือนของหลวงพ่อเท่าองค์จริง และขอตั้งชื่อว่า "วิหารเทพสุธี พรหม โชติปาโล) เพื่อเป็นอนุสรณ์ไว้ชั่วกาลนาน ให้ลูกหลานได้เห็น จะได้ไม่ลืมในอนาคตกาล

กระผมได้ทราบข่าวการมรณภาพของหลวงพ่อ รู้สึกกระเทือนใจมาก กระเทือนใจครั้งไหนก็ไม่สู้ครั้งนี้ เหมือนร่มโพธิ์ร่มไทรที่พึ่งอาศัยได้หักโค่นลง หลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระเทพสุธีได้สร้างแต่ความดี มิได้กระทำความชั่ว บำเพ็ญพรหมจรรย์มาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ จนถึงมรณภาพจากไป พรหมจรรย์ของหลวงพ่อบริสุทธิ์ผุดผ่องไม่มีมัวหมอง ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์สั่งสอนศิษยานุศิษย์มากหลาย บริหารกิจการปกครองวัดด้วยความเรียบร้อย พระสงฆ์สามเณรภายใต้ปกครองอยู่กันด้วยความสงบสุข ได้โบสถ์อันเป็นเสนาสนะหลักไว้ในพระพุทธศาสนา ณ วัดมงคลนอก สวยงาม สมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยเครื่องประดับ นับได้ว่าเป็นมหากุศลสำหรับหลวงพ่อ หลวงพ่อจึงเป็นหลวงพ่อที่ดีของกระผม เป็นอาจารย์ที่ดีของศิษยานุศิษย์ เป็นผู้ปกครองที่ดีของผู้ใต้ปกครอง หลวงพ่อมีแต่สร้างความดีได้ในคติที่ว่า

อันคนดีมิใช่ดีที่ด้วยทรัพย์
มิใช่นับโคตรเหง้าเผ่าพงษา
คนดีนี้ดีเพราะงานการนานา
ที่อุตส่าห์ตั้งใจใฝ่ตรองงาน

ด้วยอำนาจแห่งความดี และบุญกุศลที่หลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี ได้บำเพ็ญมามากหลาย หลวงพ่อได้จากไปแล้ว คงไม่แคล้วจากสุคติในสัมปรายภพ ดังพุทธวจนปรารภในปฺพฺพโตปมคาถาว่า

โย ธมฺมจารี กาเยน วาจาย อุท เจตสา
อิเธว นํ ปสํสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ
ผู้มีปกติประพฤติธรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจ
อยู่ในโลกนี้ก็ได้รับความยกย่องสรรเสริญ ละไปแล้วก็
บันเทิงในสวรรค์

กระผมเป็นผู้โชคร้าย โรคอัมพาตเบียดเบียน เดินไม่ได้ พระเดชพระคุณป่วยก็มาเยี่ยมไม่ได้ มรณภาพก็มาคารวะศพไม่ได้ งานพระราชทานเพลิงศพใครต่อใครก็มาร่วมกุศล กระผมมาไม่ได้ ได้มาแต่คำไว้อาลัยเท่านั้น หากกระผมมีการผิดพลาดบกพร่องประการใด ขอได้โปรดให้อโหสิกรรม ขออาราธนาพระเดชพระคุณได้ไปสู่สัมปรายภพ อันเป็นสุขเถิด

กระผม พระครูวินัยธรจวน กิตฺติโก
เจ้าอาวาสวัดมงคลนอก บ้านเหล่าเสือโก้ก

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์งานพระราชทานเพลิงศพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑

ณ เมรุวัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

เวลา ๑๖.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์
เวลา ๑๗.๐๐ น.	มีพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ พระสงฆ์ ๔ รูป สวดธรรมคาถา
เวลา ๑๙.๓๐ น.	พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

เวลา ๑๐.๔๕ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่สวดพระพุทธมนต์ในวันก่อนถวายพรพระรับพระราชทานฉัน
เวลา ๑๑.๐๐ น.	พระสงฆ์สามเณรประมาณ ๒๐๐ รูป ฉันภัตตาหารเพล (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๓.๐๐ น.	พระสงฆ์ (ต่างวัด) ๑๐ รูป มาติกาบังสุกุล (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๔.๐๐ น.	มีพระธรรมเทศนาศราทธพรต ๑ กัณฑ์ (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๔.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดศราทธพรต (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๕.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เวียนเมรุ
เวลา ๑๗.๐๐ น.	ทอดผ้าไตร ๕ ไตร
เวลา ๑๗.๐๐ น.	รับพระราชทานเพลิง

วันอาทิตย์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

เวลา ๐๗.๐๐ น.	พิธีสามหาบ–เก็บอัฐิ
เวลา ๑๐.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๑.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุสามเณรประมาณ ๑๕๐ รูป (โดยเสด็จพระราชกุศล)

รายนามคณะกรรมการจัดงานบำเพ็ญกุศลศพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม

๑.	พระราชรัตนกวี	ประธานกรรมการ
๒.	พระเมธีธรรมาภรณ์	รองประธานกรรมการ
๓.	พระสรภาณกวี	กรรมการ
๔.	พระกวีวงศ์	,,
๕.	พระครูพิศาลวิหารคุณ	,,
๖.	พระครูวรปริชาญาณ	,,
๗.	พระมหาไหล่ อุฏฐานวิริโย ป.ธ. ๙	,,
๘.	พระมหากัณหา บียสีโล ป.ธ. ๘	,,
๙.	พระมหาภา ธมฺมสาโร ป.ธ. ๗	,,
๑๐.	พระมหาเสฐียร สปฺปญฺโญ ป.ธ. ๗	,,
๑๑.	พระมหาสมศักดิ์ สติสมฺปนฺโน ป.ธ. ๗	,,
๑๒.	พระครูปลัดโสภณ วชิรปญฺโญ	,,
๑๓.	พระมหาสุนทร จนฺทปญฺโญ ป.ธ. ๕	,,
๑๔.	พระมหาพิเนตร ชาตเมโธ ป.ธ. ๕	,,
๑๕.	พระมหาอำนวย เมตฺติโก ป.ธ. ๕	,,
๑๖.	พระมหาจรินทร์ สุมานิโต ป.ธ. ๕	,,
๑๗.	พระมหาสมควร อุคฺคเสโน ป.ธ. ๔	,,
๑๘.	พระมหาบุญนาค เขมปญฺโญ ป.ธ. ๔	,,

๑๙.	พระครูสังฆวิชัย	กรรมการ
๒๐.	พระครูสมุห์สมหมาย จิตฺตทนฺโต	,,
๒๑.	พระครูใบฎีกาสุนทร ญาณสมฺปนฺโน	,,
๒๒.	พระครูอุดมพิทยากร	กรรมการและเลขานุการ
๒๓.	พระครูปลัดสุวรรณ จรณธมฺโม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔.	พระครูปลัดธีรวุฒิ รสปุญฺโญ	,,
๒๕.	พระครูสังฆรักษ์มงคล มงฺคโล	,,
๒๖.	พระมหากมล กมโล	,,
๒๗.	พระมหาเมืองอินทร์ อาภากโร	,,
๒๘.	กรรมการสมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
๒๙.	อุบาสกอุบาสิกาวัดอนงคารามทุกท่าน	,,

แผนกศาสนพิธี และตกแต่งสถานที่

๑. พระครูวรปรีชาญาณ หัวหน้า
๒. พระครูปลัดธีรวุฒิ รสปุญฺโญ ผู้ช่วย
๓. พระมหาสมควร อุคฺคเสโน ผู้ช่วย
๔. พระมหาพิเนตร ชาตเมโธ
๕. พระมหาเมืองอินทร์ อาภากโร
๖. พระมหาสุภีร์ ฐิตเมโธ
๗. พระมหาสิทธิพร เมธงฺกโร
๘. พระมหาคำเพชร ฐิตญาโณ
๙. พระเสริฐ สิริธมฺโม
๑๐. พระคำพันธ์ ธมฺมวิริโย
๑๑. พระเดิม ธมฺมทินฺโน
๑๒. เจ้าหน้าที่ศาลาการเปรียญ
๑๓. สามเณร คณะ ๑,๒,๓,๕,๖,
๑๔. นายสวิง ทองรอด
๑๕. นายประชุม เสงี่ยมงาม
๑๖. เจ้าหน้าที่ฌาปนสถานวัดอนงคารามทุกท่าน

แผนกครัว–อาหาร

๑. พระครูปลัดโสภณ หัวหน้า
๒. พระครูปลัดสุวรรณ ผู้ช่วย
๓. พระครูสังฆรักษ์มงคล ผู้ช่วย
๔. พระมหาบุญนาค เขมปญฺโญ
๕. พระถนอม จนฺทโชโต
๖. พระมหาประจิม สุวโจ
๗. พระมหาสุวิทย์ สุมงฺคโล
๘. พระมหาสุนทร สุนฺทรธมฺโม
๙. พระมหาอำนวย เมตฺติโก
๑๐. พระมหาทองใบ คมฺภีโร
๑๑. สามเณร คณะ ๘ ทุกรูป
๑๒. พระมหาประชัน นิตินนฺโท
๑๓. พระมหานิเวศน์ สิกฺขกาโม
๑๔. พระมหาสามารถ ญาณสํวโร
๑๕. คณะครูและนักเรียน ร.ร. สตรีวุฑฒิศึกษา

แผนกเลี้ยงน้ำปานะ–หมากพลู–บุหรี่

๑. พระครูอุดมพิทยากร หัวหน้า
๒. พระครูปลัดธีรวุฒิ ผู้ช่วย
๓. พระมหากมล กมโล ผู้ช่วย

๔. พระมหาจรินทร์ สุมาน์โต
๕. พระชนะ ชุตินฺธโร
๖. พระวิชัย อภิวํโส
๗. พระคำผอง อาภากโร
๘. พระมหาผจญ สจฺจญาโณ
๙. พระครูสมุห์สมหมาย
๑๐. พระมหาทองคำ กมฺพุวณฺโณ
๑๑. พระมหาหิรัญ ชุติปญฺโญ
๑๒. พระมหาเฉลย วชิรปญฺโญ
๑๓. พระสมพร เปมสีโล
๑๔. พระดอนเมือง ปณฺฑิโต
๑๕. พระคำมูล อาภากโร
๑๖. สามเณร คณะ ๗,๙,๑๐,๑๑ ทุกรูป
๑๗. คุณจรูญ เมฆอัมพร
๑๘. คณะครูและนักเรียนโรงเรียนสตรีวุฑฒิศึกษา

แผนกเครื่องขยายเสียง

๑. พระครูสังฆวิชัย หัวหน้า
๒. พระครูใบฎีกาสุนทร ผู้ช่วย

๓. นายสวิง ทองรอด
๔. นายสมเกียรติ แย้มยงชล

แผนกรับ–จ่าย

๑. พระสรภาณกวี หัวหน้า
๒. พระมหาเสฐียร สปฺปญฺโญ ผู้ช่วย

๓. พระมหาบำรุง ฐานุตฺตโร
๔. พระจำนงค์ ปภงฺกโร
๕. นายเฉลียว ฉิมบุญอยู่
๖. นายสุพจน์ วิสุทธิกันต์
๗. นายบุญช่วย เวฬุกาญจนา
๘. นางจงกล พลายน้อย
๙. นายศรัทธา ทองวุฒิพันธ์

แผนกปฏิคม และประชาสัมพันธ์

๑. พระกวีวงศ์ หัวหน้า
๒. พระครูพิศาลวิหารคุณ ผู้ช่วย
๓. พระมหาภา ธมฺมสาโร ผู้ช่วย

๔. พระมหาสมศักดิ์ สติสมฺปนฺโน ๕. พระมหาหวาน เกยุโร
๖. พระมหาสุพจน์ สุวโจ ๗. พระมหาสุนทร จนฺทปญฺโญ
๘. พระมหากัณหา ปิยสีโร ๙. อุบาสกอุบาสิกาวัดอนงคารามทุกท่าน
๑๐. กรรมการสมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ทุกท่าน

พ.ท. เสถียร จันทร์ส่อง คุณผล ผดุงโยธี
คุณสุดใจ คุตนาม คุณสุชาติ แสงโชติ
คุณเวทิน–เกษร ลิมปิวัฒน์ คุณณัฐพล ยิ่งถาวร

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๑๐ รูปบังสุกุลปากหีบศพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

วัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

๑.	พระธรรมเจดีย์	วัดเทพธิดาราม
๒.	พระเทพเมธี	วัดเศวตฉัตร
๓.	พระเทพประสิทธิคุณ	วัดประยุรวงศาวาส
๔.	พระเทพเวที	วัดสุทัศนเทพวราราม
๕.	พระเทพมุนี	วัดดอน
๖.	พระราชปริยัติ	วัดกัลยาณมิตร
๗.	พระราชเวที	วัดเบญจมบพิตร
๘.	พระราชเมธี	วัดมหาธาตุ
๙.	พระราชปริยัติโมลี	วัดชนะสงคราม
๑๐.	พระราชวิสุทธิเวที	วัดระฆังโฆสิตาราม

รายนามพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์–ฉันภัตตาหารเพล

ในการบำเพ็ญกุศลครบสัตตมวารศพพระเทพสุธี

(พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และรองเจ้าคณะภาค ๑

ณ วัดอนงคาราม กรุงเทพมหานคร

๑.	พระธรรมวโรดม	วัดปทุมคงคา
๒.	พระอุบาลีคุณูปมาจารย์	วัดสุวรรณาราม
๓.	พระธรรมกิตติโสภณ	วัดเบญจมบพิตร
๔.	พระธรรมคุณาภรณ์	วัดพระเชตุพน
๕.	พระธรรมราชานุวัตร์	วัดยานนาวา
๖.	พระเทพวิมลโมลี	วัดเบญจมบพิตร
๗.	พระเทพรัตนดิลก	วัดบุปผาราม
๘.	พระเทพวราภรณ์	วัดราชบพิธ
๙.	พระราชธรรมเมธี	วัดจักรวรรดิราชาวาส
๑๐.	พระภัทรมุนี	วัดทองนพคุณ

พระวิสุทธาธิบดี วัดไตรมิตรวิทยาราม แสดงพระธรรมเทศนา เวลา ๑๓.๐๐ น. พระสงฆ์วัดจักรวรรดิราชาวาส ๔ รูป สวดธรรมคาถารับเทศนา.

รายนามพระเถระที่อาราธนามาสวดพระพุทธมนต์บำเพ็ญสัตตมวาร (๕๐ วัน)

ศพท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และรองเจ้าคณะภาค ๑

๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๗

พระแสดงพระธรรมเทศนา

พระพุทธิวงศ์มุนี	วัดเบญจมบพิตร พร้อมพระสวดรับเทศน์ ๔ รูป

พระสวดพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป

๑.	พระวิสุทธิวงศาจารย์	วัดพิชยญาติการาม
๒.	พระธรรมปิฎก	วัดชนะสงคราม
๓.	พระเทพญาณเวที	วัดระฆังโฆสิตาราม
๔.	พระเทพเมธากร	วัดราชผาติการาม
๕.	พระเทพศีลวิสุทธิ์	วัดอรุณราชวราราม
๖.	พระราชวราภรณ์	วัดราชผาติการาม
๗.	พระราชรัตนวิมล	วัดสุทัศนเทพวราราม
๘.	พระสรภาณโกศล	วัดรัชฎาธิษฐาน
๙.	พระสุธรรมธีรคุณ	วัดทองธรรมชาติ
๑๐.	พระวิเชียรกวี	วัดหนัง

รายนามพระสงฆ์ที่อาราธนามาในงานบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ

พระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)

อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑

๘–๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

---

๑. พระสวดพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑.	พระพุทธิวงศ์มุนี	วัดเบญจมบพิตร
๒.	พระพรหมคุณาภรณ์	วัดสระเกศ
๓.	พระธรรมรัตนากร	วัดพระพุทธบาท สระบุรี
๔.	พระธรรมโสภณ	วัดเทพศิรินทราวาส
๕.	พระเทพวิสุทธิเวที	วัดมหาพฤฒาราม
๖.	พระเทพสิทธิมุนี	วัดมหาธาตุ
๗.	พระเทพปัญญามุนี	วัดบรมนิวาส
๘.	พระราชรัตนโมลี	วัดแก้วแจ่มฟ้า
๙.	พระพิพัฒน์สังวรคุณ	วัดชัยชนะสงคราม
๑๐.	พระศรีวิสุทธิ์ดิลก	วัดประยุรวงศาวาส

๒. พระแสดงพระธรรมเทศนา (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

พระธรรมธีรราชมหามุนี วัดปากน้ำ

มีพระสงฆ์ ๔ รูปสวดธรรมคาถา

๓. พระแสดงพระธรรมเทศนา (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

พระธรรมวโรดม วัดปทุมคงคา

๔. พระสวดศราทธพรตคาถา ๑๐ รูป (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑.	พระเทพโสภณ	วัดพระเชตุพน
๒.	พระราชกิตติเมธี	วัดเบญจมบพิตร

๓. พระราชสุธี	วัดสระเกศ
๔. พระราชรัตนเมธี	วัดมหาธาตุ
๕. พระราชกิตติเวที	วัดเบญจบพิตร
๖. พระราชรัตนโสภณ	วัดสังเวชวิศยาราม
๗. พระมงคลราชมุนี	วัดสุทัศนเทพวราราม
๘. พระราชปัญญาภรณ์	วัดมหาธาตุ
๙. พระราชวิสุทธิโมลี	วัดราชโอรสาราม
๑๐. พระโพธิสังวรเถร	วัดโพธินิมิตร

๕. พระสวดมาติกาบังสุกุล ๑๐ รูป (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑. พระพิพัฒนวิริยาภรณ์	วัดราชสิทธาราม
๒. พระศรีวิสุทธิเวที	วัดพิชยญาติการาม
๓. พระโสภณวราภรณ์	วัดอรุณราชวราราม
๔. พระครูโสภณสมาธิวัตร	วัดเจ้ามูล
๕. พระครูโสภณธรรมกิจ	วัดนาคกลาง
๖. พระครูประสิทธิ์วรญาณ	วัดอัปสรสวรรค์
๗. พระครูปลัดนายกวัฒน์	วัดพรหมสุวรรณสามัคคี
๘. พระครูศรีวรวัฒน์	วัดสารอด
๙. พระครูปลัดเลื่อน	วัดประยุรวงศาวาส
๑๐. พระปลัดภิรมย์	วัดปทุมคงคา

พระสงฆ์ (ต่างวัด) ๑๐ รูป สวดมาติกาบังสุกุล (โดยเสด็จพระราชกุศล)

๖. พระชักผ้ามหาบังสุกุล ๕ รูป (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑. พระอริยศีลาจารย์	วัดสังข์กระจาย
๒. พระสุนทรวิหารกิจ	วัดอมรินทราราม
๓. พระปริยัติมุนี	วัดหงษ์รัตนาราม

๔. พระญาณสมโพธิ วัดอรุณราชวราราม
๕. พระกิตติสารเมธี วัดทองนพคุณ

๗. พระบังสุกุลเก็บอัฐิ และพิธีสามหาบ ๓ รูป (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑. พระราชปริยัติสุธี วัดบพิตรพิมุข
๒. พระโสภณรัตนาภรณ์ วัดสังเวชวิศยาราม
๓. พระครูปลัดศิริชัย วัดตลิ่งชัน

๘. พระเจริญพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

๑. พระพิมลธรรม วัดมหาธาตุ
๒. พระราชรัตโนบล วัดทุ่งศรีเมือง อุบลราชธานี
๓. พระศรีวีราภรณ์ วดไตรมิตรวิทยาราม
๔. พระศรีสมโพธิ วัดคฤหบดี
๕. พระศีลาจารพิพัฒน์ วัดเวตวันธรรมาวาส
๖. พระไพโรจน์ธรรมาภรณ์ วัดเวฬุราชิณ
๗. พระรัตนกวี วัดราชโอรสาราม
๘. พระครูโสภณพัฒนกิจ วัดชิโนรสาราม
๙. พระครูนครเขตบริรักษ์ วัดหัวลำโพง
๑๐. พระมหาสถิต ถาวโร ป.ธ. ๙ วัดพิชยญาติการาม

รายการเครื่องไทยธรรมถวายพระสงฆ์
วันที่ ๘–๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

---

๑. พระเทศน์

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.–	บาท
(๒) ปัจจัย	๓,๐๐๐.–	บาท
(๓) พัดรอง ๑ ด้าม	๔๐๐.–	บาท
(๔) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.–	บาท
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด		

๒. พระสวดพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.–	บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.–	บาท
(๓) พัดรอง ๑ ด้าม	๔๐๐.–	บาท
(๔) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.–	บาท
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๓. พระสวดศราทธพรต ๑๐ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.–	บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.–	บาท
(๓) พัดรอง ๑ ด้าม	๔๐๐.–	บาท
(๔) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.–	บาท
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๔. พระชักผ้าบังสุกุลปากหีบ ๓ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.—	บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.—	บาท
(๓) พัดรอง ๑ ด้าม	๔๐๐.—	บาท
(๔) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.—	บาท
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๕. พระสวดพระอภิธรรม ๔ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑) ผ้าสบง ๑ ผืน	๖๐.—	บาท
(๒) ปัจจัย	๕๐๐.—	บาท
(๓) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.—	บาท
(๔) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๖. พระบังสุกุล ๑๐ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.—	บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.—	บาท
(๓) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.—	บาท
(๔) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๗. พระบังสุกุลเก็บอัฐิ และพิธีสามหาบ ๓ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้

(๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.—	บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.—	บาท
(๓) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.—	บาท
(๔) ปิ่นโตคาว–หวาน	๑	คู่
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑	ถาด

๘. **พระเจริญพระพุทธมนต์ ๑๐ รูป แต่ละรูปมีรายการดังนี้ (๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘)**

(๑) ผ้าไตร ๑ ไตร	๔๕๐.— บาท
(๒) ปัจจัย	๑,๐๐๐.— บาท
(๓) พัดรอง ๑ ด้าม	๔๐๐.— บาท
(๔) ย่าม ๑ ใบ	๑๐๐.— บาท
(๕) สิ่งของต่าง ๆ แล้วแต่จะจัด	๑ ถาด

รายการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย
ท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี (พรหม โชติปาโล ป.ธ. ๗)
อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม และอดีตรองเจ้าคณะภาค ๑

ท่านเจ้าคุณพระเทพสุธี ถึงมรณภาพด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ เวลา ๐๖.๐๐ น. ที่โรงพยาบาลสงฆ์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร และได้รับพระราชทานน้ำสรงศพ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ เวลา ๑๗.๐๐ น. และหีบทองทึบ ตั้งบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายที่ศาลาการเปรียญวัดอนงคาราม และมีการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายโดยลำดับดังต่อไปนี้.

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
จันทร์ 5 พ.ย. 27	วันมรณภาพ เวลา 06.00 น.		
อังคาร 6 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	คณะสงฆ์วัดอนงคาราม	
พุทธ 7 พ.ย. 27	”	”	
พฤหัส 8 พ.ย. 27	”	”	
ศุกร์ 9 พ.ย. 27	”	นางสิน ทรรศนสฤษดิ์ และครอบครัว	
เสาร์ 10 พ.ย. 27	”	โรงพยาบาลบางไผ่	
อาทิตย์ 11 พ.ย. 72	10.30 น. พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ 10 รูปสวดพระพุทธมนต์ฉันเพล 13.00 น. แสดงพระธรรมเทศนาโดยพระวิสุทธาธิบดี พระสงฆ์ 4 รูปสวดธรรมบรรยาย		สัตตมวารที่1
	เวลา 19.00 น. สวดพระอภิธรรม	คณะสงฆ์วัดอนงคาราม	

วัน—เดือน—ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
จันทร์ 12 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	คณะบุตร—ธิดา นายเต็ก นางวงจันทร์ สำเร็จประสงค์	
อังคาร 13 พ.ย. 27	,,	ธนาคารกสิกรไทย สาขาธนบุรี	
พุธ 14 พ.ย. 27	,,	คุณเปรม-สุรีย์พร โรหิโตปการ	
พฤหัส 15 พ.ย. 27	,,	คณะศิษย์ คณะ 5 และญาติๆ (พ.ท. เสถียร จันทร์ส่อง)	
ศุกร์ 16 พ.ย. 27	,,	ธนาคารกรุงเทพฯสาขาธนบุรี	
เสาร์ 17 พ.ย. 27	มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ พระสงฆ์ 10 รูปสวดมาติกา-บังสุกุล (คณะสงฆ์ และศิษยานุศิษย์จังหวัดอุบลราชธานี)		
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	ร.อ. โชติ ปัทมานุช คุณมัลลิกา ปัทมานุช คุณทองสุก เพ็ญโชติ	
อาทิตย์ 18 พ.ย. 27	เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูปสวดพระพุทธมนต์ เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพล เวลา 13.00 น. มีพระธรรมเทศนา		
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม.	สมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์	
จันทร์ 19 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	โรงเรียนจันทรวิทยา	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
อังคาร 20 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	คุณสัมพันธ์ ภู่มาลา และญาติ ๆ	
พุธ 21 พ.ย. 27	,,	คุณผจญ (เล็ก) คล้ายทับทิม และภรรยา บุตร–ธิดา	
พฤหัส 22 พ.ย. 27	,,	คุณเมี่ยวเจง เมธยานันท์ และญาติ ๆ	
ศุกร์ 23 พ.ย. 27	,,	โรงเรียนพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์วัดอนงคาราม	
เสาร์ 24 พ.ย. 27	,,	พระราชธรรมเมธี วัดจักรวรรดิ์	
อาทิตย์ 25 พ.ย. 27	เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูปสวดพระพุทธมนต์ เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์สามเณรทั้งวัด เวลา 13.00 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	คุณบุญธรรม เอลกวัฒน์	สัตตมวารที่3
จันทร์ 26 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	คุณทวี วงศ์สุทธิโรจน์ คุณสง่า ชาญชัยวานิช คุณประพจน์ เตชะมานะพงษ์ คุณประจักษ์ ชาญชัยวานิช	
อังคาร 27 พ.ย. 27	,,	คุณเกษม อุดมพันธ์	
พุธ 28 พ.ย. 27	,,	ตระกูล จินดานนท์	
พฤหัส 28 พ.ย. 27	,,	แม่ขั้นแก้ว ศรีวภา แม่ศรีวรรณ บุญศรีหิรัญ	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
ศุกร์ 30 พ.ย. 27	สวดพระอภิธรรม	โรงเรียนสตรีวุฑฒิศึกษา มูลนิธิ แถม–สร้อย ชอบผึก	
เสาร์ 1 ธ.ค. 27	,,	คุณเกษร ลิมปิวัฒน์	
อาทิตย์ 2 ธ.ค. 27	,,	คุณจินดา ทัศนาญชลี และครอบครัว	สัตตมวารที่ 4
จันทร์ 3 ธ.ค. 27	,,	คุณนิวาต วิชิตชลไชย	
อังคาร 4 ธ.ค. 27	,,	พระครูปลัดศิริชัย วัดตลิ่งชัน	
พุธ 5 ธ.ค. 27	,,	หยุดสวด 1 คืน	
พฤหัส 6 ธ.ค. 27	,,	โรงพิมพ์ดำรงธรรม	
ศุกร์ 7 ธ.ค. 27	,,	คณะสงฆ์วัดสุทธาราม	
เสาร์ 8 ธ.ค. 27	,,	สกุลเนตรมุกดา	
อาทิตย์ 9 ธ.ค. 27	,,	คุณถนอมศรี โสมะเกษตริน และบุตร–ธิดา	สัตตมวารที่ 5
จันทร์ 10 ธ.ค. 22	,,	คณะศิษย์เก่าวัดอนงคาราม	
อังคาร 11 ธ.ค. 27	,,	ครอบครัวศรีบรรทม	
พุธ 12 ธ.ค. 27	,,	คุณมะลิ วงศ์คูณ และญาติ	
พฤหัส 13 ธ.ค. 27	,,	คุณประนอม พัฒนเศรษฐ-กุล และคณะ	
ศุกร์ 14 ธ.ค. 27	,,	คุณแม่พเยาว์ กาญจนศักดิ์	
เสาร์ 15 ธ.ค. 27	,,	คุณเศรษฐพงศ์ ศิวะ-สัมปัตติกุล	
อาทิตย์ 16 ธ.ค. 27	,,	คุณแม่เหมือน คล่องพยาบาล	สัตตมวารที่ 6
จันทร์ 17 ธ.ค. 27	,,	พระสุธรรมธีรคุณ วัดทองธรรมชาติ คณะสงฆ์เขตราษฎร์บูรณะ	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
อังคาร 18 ธ.ค. 27	สวดพระอภิธรรม	พระครูคุณโสภณ วัดเจริญธรรม อำเภอภาชี จังหวัดอยุธยา	
พุธ 19 ธ.ค. 27	,,	คณะสงฆ์วัดพิชยญาติการาม	
พฤหัส 20 ธ.ค. 27	,,	พระครูโสภณสมาธิวัตร วัดเจ้ามูล	มีพระธรรมเทศนา
ศุกร์ 21 ธ.ค. 27	,,	โรงเรียนพัฒนาวิทยา และครอบครัวชีวะพัฒน์ และอุบาสกอุบาสิกา วัดอนงคาราม	บังสุกุล 12 รูป
เสาร์ 22 ธ.ค. 27		นายแพทย์ประทีป สุขสมบัติ และญาติ	
อาทิตย์ 23 ธ.ค. 27	เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ 10 รูป สวดพระพุทธมนต์ เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพล พระสงฆ์สามเณรทั้งวัด เวลา 13.00 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ แสดงโดย พระพุทธิวงศมุนี พระสงฆ์ 4 รูปสวดคาถาธรรมบรรยาย เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	คุณสุรัตน์ ตังธนกานนท์	สัตตมวารที่ 7 และบำเพ็ญกุศล 50 วัน
จันทร์ 24 ธ.ค. 27	สวดพระอภิธรรม	พระเมธีธรรมาภรณ์	
อังคาร 25 ธ.ค. 27	,,	คณะสงฆ์วัดช่างเหล็ก	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
พุธ 26 ธ.ค. 27	,,	คุณจำรัส ดวงธิสาร และมูลนิธิเปรียญธรรม แห่งประเทศไทย	
พฤหัส 27 ธ.ค. 27	,,	พล.ต.ท. บันเทิง กัมปนาทแสนยากร ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ	
ศุกร์ 28 ธ.ค. 27	,,	บุตร-ธิดา-หลาน นายจอน นางละมัย ทัศนาญชลี	
เสาร์ 29 ธ.ค. 27	,,	คุณกำจร–คุณชาติสง่า โมพีชาติ	
อาทิตย์ 30 ธ.ค. 27	,,	คุณประจักษ์–วิกรม สิงหกฤตเวทิน	สัตตมวารที่ 8
จันทร์ 31 ธ.ค. 27	,,	ครอบครัวนายโชติ ทอง-ประยูร	
อังคาร 1 ม.ค. 28	,,	คุณอารมย์ วิภาวีรอัญชลีกุล	
พุธ 2 ม.ค. 28	,,	พ.อ. มณี–สอางค์ ตั้งใจ	
พฤหัส 3 ม.ค. 28	,,	คุณมานะ วงศ์ทั้งสิริ	
ศุกร์ 4 ม.ค. 28	,,	คณะสงฆ์วัดพิกุลเงิน นนทบุรี และคณะพระนักสวดวัดอนงคาราม	
เสาร์ 5 ม.ค. 28	,,	นายทศ–นางสม คล่องพยาบาล	
อาทิตย์ 6 ม.ค. 28	เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธมนต์ เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพล พระสงฆ์ 10 รูป เวลา 19.30 น. สวดพระ-อภิธรรม	โรงเรียนศึกษานารี	สัตตมวารที่ 9

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
จันทร์ 7 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	คณะพระภิกษุ–สามเณร คณะ 5	
อังคาร 8 ม.ค. 28	,,	คุณวิจิตร สมบัติบริบูรณ์ และ ร้านฤดีกิจโลหะการไฟฟ้า	
พุธ 9 ม.ค. 28	เวลา 13.00 น. พระสุธรรมญาณเถร (หลวงพ่อฤาษีลิงดำ) ร่วมบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย		
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	พระครูปลัดศิริชัย วัดตลิ่งชัน	
พฤหัส 10 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	คุณสันติ หาญสิทธิพร และคณะผู้เช่าอาคารวัดอนงคาราม	
ศุกร์ 11 ม.ค. 28	,,	คุณสนั่น–สุรางค์ ศรีกิตติวงศ์ และครอบครัว	
เสาร์ 12 ม.ค. 28	,,	นายมานิต–นางวัฒนา วิจิตรศรีกมล และญาติพี่น้อง	
อาทิตย์ 13 ม.ค. 28	เวลา 19.00 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ แสดงโดยพระเมธีธรรมาภรณ์		สัตตมวารที่ 10
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	ครอบครัวคุณสุชาติ แสงโชติ และครอบครัวคุณยายมั่น แสงโชติ	
จันทร์ 14 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	หัวหน้าเขตคลองสานและคณะ	
อังคาร 15 ม.ค. 28	,,	นายกลึน สีตะธนี	
พุธ 16 ม.ค. 28	,,	คุณเม็งลิ้ม (เฮียตือ) แซ่อึ้ง	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
พฤหัส 17 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	คณะศิษย์ คณะ 3 วัดอนงคาราม	
ศุกร์ 18 ม.ค. 28	,,	คุณมยุรีย์ วงศ์เวคิน และญาติพี่น้อง	
เสาร์ 19 ม.ค. 28	,,	คุณดรุณ แก่นสาร	
อาทิตย์ 20 ม.ค. 28	,,	พ.อ. พิเศษชลอ สิมะเสถียร และครอบครัว	สัตตมวารที่ 11
จันทร์ 21 ม.ค. 28	,,	ตระกูล วีระศักดิ์ศรี	
อังคาร 22 ม.ค. 28	เวลา 17.00 น. พระสงฆ์ 10 รูปสวดพระพุทธมนต์ เวลา 17.30 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ แสดงโดยพระกวีวงศ์ เวลา 18.00 น. พระสงฆ์ 10 รูป สามเณร 12 รูป สวดมาติกาบังสุกุล	เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร พร้อมด้วยเจ้าคณะเขตทุกเขตในกรุงเทพมหานคร	
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	สมาคมสมเด็จร่วมมิตรฌาปนกิจสงเคราะห์ (ตลาดสมเด็จ)	
พุธ 23 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	คณะผู้เช่าอาคาร และที่ดินวัดอนงคาราม	
พฤหัส 24 ม.ค. 28	เวลา 17.00 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธมนต์ เวลา 17.30 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ แสดงโดยพระสรภาณกวี เวลา 18.00 น. พระสงฆ์	พระกรรมการสงฆ์ โรงพยาบาลสงฆ์ และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสงฆ์	10 รูปสวดมาติกาบังสุกุล

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
	สวดพระอภิธรรม	คุณพรชัย วังกังวาล	
ศุกร์ 25 ม.ค. 28	,,	คุณวิมล เหลืองนวล และครอบครัว	
เสาร์ 26 ม.ค. 28	สวดพระอภิธรรม	คณะอดีตอาจารย์โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดอนงคาราม	
อาทิตย์ 27 ม.ค. 28	,,	พ.อ. อรุณ หาญชนะ และครอบครัว	สัตตมวารที่ 12
จันทร์ 28 ม.ค. 28	,,	คณะวัดประยุรวงศาวาส	
อังคาร 29 ม.ค. 28	,,	คุณผล ผดุงโยธี ครอบครัวและญาติ	
พุธ 30 ม.ค. 28	,,	คุณประสบ–นางสุดใจ ศิริจันทร์ และบุตร–ธิดา	
พฤหัส 31 ม.ค. 28	,,	สมาชิกเก็บศพการกุศล (ลิ้ม)	
ศุกร์ 1 ก.พ. 28	,,	สำนักงานทนายความบูรพาธรรม (คุณบัว สายพงษ์)	
เสาร์ 2 ก.พ. 28	,,	คุณประสิทธิ์–ฉลวย ศรี-พุทธิบาล	
อาทิตย์ 3 ก.พ. 28	,,	คุณจำเนียร เนื่องสุวรรณและครอบครัว	สัตตมวารที่ 13
จันทร์ 4 ก.พ. 28	,,	คุณทองดี–เฉลย–แฉล้ม–เหรียญแก้ว	
อังคาร 5 ก.พ. 28	,, ,,	ลูก–หลาน นายแพทย์เหรียญ อาจารย์สร้อยทอง ชื่นศิริ	

วัน–เดือน–ปี	รายการ	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
พุธ 6 ก.พ. 28	เวลา 14.00 น. พระสงฆ์ 10 รูปสวดพระพุทธมนต์ เวลา 14.30 น. มีพระธรรมเทศนา 1 กัณฑ์ แสดงโดยพระราชรัตนกวี เวลา 15.00 น. พระสงฆ์ 10 รูปสวดมาติกาบังสุกุล	คณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี	
	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	คุณสมาน–นวลจันทร์ ดีพันธ์ และครอบครัว	
พฤหัส 7 ก.พ. 28	,,	คุณถนอมศรี โสมะเกษตริน และบุตร–ธิดา	
ศุกร์ 8 ก.พ. 28	เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม	ครอบครัวคุณสุมาลี โสภณศิริ และคณะครูโรงเรียนจรวยพรวิทยา	

รายนามเจ้าภาพเทศน์ สวดพระพุทธมนต์
สวดศราทธพรต มาติกาบังสุกล
บังสุกุลปากหีบ เจริญพระพุทธมนต์
และเจ้าภาพอื่นๆ

๑.	พระราชรัตนกวี	๕,๐๐๐.–	บาท
๒.	พระเมธีธรรมาภรณ์	๔,๐๐๐.–	,,
๓.	พระครูวรปรีชาญาณ	๔,๐๐๐.–	,,
๔.	พระสรภาณกวี	๒,๐๐๐.–	,,
๕.	พระกวีวงศ์	๒,๐๐๐.–	,,
๖.	พระราชธรรมเมธี วัดจักรวรรดิราชาวาส	๔,๐๐๐.–	,,
๗.	พระสรภาณโกศล วัดรัชฎาธิษฐาน	๒,๐๐๐.–	,,
๘.	พระครูอุดมพิทยากร	๒,๐๐๐.–	,,
๙.	พระครูพิศาลวิหารคุณ	๒,๐๐๐.–	,,
๑๐.	พระครูวัฒนานครกิจ	๒,๐๐๐.–	,,
๑๑.	พระครูโสภณสมาธิวัตร วัดเจ้ามูล	๒,๐๐๐.–	,,
๑๒.	พระครูวรดิตถวิมล วัดท่าพระ	๒,๐๐๐.–	,,
๑๓.	พระครูวิโรจน์กิตติคุณ วัดประดู่ฉิมพลี	๒,๐๐๐.–	,,
๑๔.	พระครูประสิทธิ์รัตนคุณ	๒,๐๐๐.–	,,
๑๕.	พระครูนิวิฐสาธุวัตร วัดเจ้าอาม	๒,๐๐๐.–	,,
๑๖.	พระครูปลัดศิริชัย วัดตลิ่งชัน	๒,๐๐๐.–	,,
๑๗.	พระครูใบฎีกาแวว วัดดีดวด	๒,๐๐๐.–	,,
๑๘.	พระมหาบุญเลิศ โอภาโส วัดเจ้ามูล	๒,๐๐๐.–	,,

๑๙. พระครูปลัดโสภณ วชิรปญฺโญ	๒,๐๐๐.—	,,
๒๐. พระครูปลัดสุวรรณ จรณธมฺโม	๒,๐๐๐.—	,,
๒๑. พระมหาภา ธมฺมสาโร	๒,๐๐๐.—	,,
๒๒. พระมหากัณหา บี่ยสีโล	๒,๐๐๐.—	,,
๒๓. พระมหาเสฐียร สปฺปญฺโญ	๒,๐๐๐.—	,,
๒๔. พระมหาพิเนตร ชาตเมโธ	๒,๐๐๐.—	,,
๒๕. พระมหาสุนทร จนฺทปญฺโญ	๒,๐๐๐.—	,,
๒๖. พระมหาสมควร อุคฺคเสโน	๒,๐๐๐.—	,,
๒๗. พระมหาบุนนาค เขมปญฺโญ	๒,๐๐๐.—	,,
๒๘. พระมหาอำนวย เมตฺติโก	๒,๐๐๐.—	,,
๒๙. พระครูสังฆวิชัยประสิทธิ์	๒,๐๐๐.—	,,
๓๐. พระครูสมุห์สมหมาย	๒,๐๐๐.—	,,
๓๑. พระครูใบฎีกาสุนทร	๒,๐๐๐.—	,,
๓๒. พระคำพันธ์ ธมฺมวิริโย	๒,๐๐๐.—	,,
๓๓. พระอาจารย์ตุ๋ย อตฺตทนฺโต	๑,๐๐๐,—	,,
๓๔. คุณนายทองจันทร์ อิงคตานุวัฒน์ คุณพวงทอง ศิริวรรณ	๒,๐๐๐.—	,,
๓๕. คุณพงษ์ศักดิ์—คุณสุชาติ ไตรประสิทธิ์	๒,๐๐๐.—	,,
๓๖. คุณยิ่งศักดิ์—คุณบุญสม สืบสายเสวตร	๒,๐๐๐.—	,,
๓๗. คุณอมฤทธิ์—คุณอมเรศร์ พูลสวัสดิ์	๒,๐๐๐.—	,,
๓๘. คุณอนันต์—คุณลัดดา วีระศักดิ์ศรี	๒,๐๐๐.—	,,
๓๙. คุณวิชัย—คุณอัมพร วีระศักดิ์ศรี	๒,๐๐๐.—	,,
๔๐. คุณวิเชียร--คุณวีระศักดิ์ วีระศักดิ์ศรี	๒,๐๐๐.—	,,
๔๑. คุณสายจิตต์—คุณสายใจ วีระศักดิ์ศรี	๒,๐๐๐.—	,,
๔๒. คุณนิยม—คุณรัชนี—คุณรุ่งรัตน์ เจริญสุข	๒,๐๐๐.—	,,
๔๓. คุณเฉลย—คุณอนันตสุข เคียงศิริ	๒,๐๐๐.—	,,

๔๔.	นายแพทย์ประทีป สุขสมบัติ	๒,๐๐๐.–	,,
๔๕.	คณะผู้ช่วยเลขานุการ	๒,๐๐๐.–	,,
๔๖.	คุณนายสุจิตรา เสสะเวช	๒,๐๐๐.–	,,
๔๗.	คุณทวีศักดิ์ เสสะเวช	๒,๐๐๐.–	,,
๔๘.	คุณสมศักดิ์ เสสะเวช	๒,๐๐๐ –	,,
๔๙.	คุณพยุงศักดิ์ เสสะเวช	๒,๐๐๐.–	,,
๕๐.	คุณอาภรณ์ ชีวะพัฒน์	๒,๐๐๐.–	,,
๕๑.	คุณสมจิต ชีวะพัฒน์	๒,๐๐๐.–	,,
๕๒.	คุณอุปจิต วสุรัตน์	๒,๐๐๐.–	,,
๕๓.	คุณจิรายุทธ์ วสุรัตน์	๒,๐๐๐.–	,,
๕๔.	คุณประจักษ์ ชาญชัยวานิช	๒,๐๐๐.–	,,
๕๕.	คุณอุทัย รักราชการ	๒,๐๐๐.–	,,
๕๖.	คุณสองทิพย์ รัตนวนิช	๒,๐๐๐.–	,,
๕๗.	คุณสายัณห์ สืบสายเสวตร	๒,๐๐๐.–	,,
๕๘.	คุณปรีชา ประไพทอง	๒,๐๐๐.–	,,
๕๙.	คุณสมาน ทองกลม	๒,๐๐๐.–	,,
๖๐.	คุณสำราญ อาศิรพรพงศ์	๒,๐๐๐.–	,,
๖๑.	คุณเงี๊ยบเด่ง–คุณน้อย แซ่เตียว	๑,๐๐๐.–	,,
๖๒.	คุณเกษร ลิมปีวัฒน์	๑,๐๐๐.–	,,
๖๓.	คุณทรงศักดิ์ สุกวัฒนา	๑,๐๐๐.–	,,
๖๔.	คุณสิทรา พรรณสมบูรณ์	๑,๐๐๐.–	,,
๖๕.	คุณสุรฉัตร กองเงิน	๑,๐๐๐.–	,,
๖๖.	คุณสมจิต วสุรัตน์	๑,๐๐๐.–	,,
๖๗.	อาจารย์ศิริงาม–พ.อ. ประมวณ อมาตยกุล ร.น.	๙๐๐.–	,,
๖๘.	คุณประชุม–แพทย์หญิงชูศรี นุ่มนนท์	๕๐๐.–	,,

๖๙.	คุณนวลจันทร์–คุณสมาน ดีพันธ์	๕๐๐.–	,,
๗๐.	คุณลักษณ์–คุณกลอยใจ นิลกำแหง	๕๐๐.–	,,
๗๑.	คุณบุษบง–รุ่งตะวัน–อดิศักดิ์–สิทธิกร–พิณทิพย์	๕๐๐.–	,,
๗๒.	คุณเทียง–คุณประยูร นันโท	๕๐๐.–	,,
๗๓.	คุณวนิดา–คุณโรซิ แม็คอินไตย์	๕๐๐.–	,,
๗๔.	พระมหาประเสริฐ–ภทฺธราวุโธ	๕๐๐.–	,,
๗๕.	ม.ล. ทศพร บุนนาค	๕๐๐.–	,,
๗๖.	ร.ต. คำรพ ไผ่แก้ว	๕๐๐.–	,,
๗๗.	คุณจรัส เกษเจริญ	๕๐๐.–	,,
๗๘.	คุณสุชาติ แสงโชติ	๕๐๐.–	,,
๗๙.	คุณสุวรรณา แสงโชติ	๕๐๐.–	,,
๘๐.	คุณศักดิ์ แสงโชติ	๕๐๐.–	,,
๘๑.	คุณศุภนิษฐ์ ชุมเกษียณ	๕๐๐.–	,,
๘๒.	คุณภัทร อัสสรัตน์	๕๐๐.–	,,
๘๓.	คุณฮุ้นเบ๊ย แซ่เอ็ง	๕๐๐.–	,,
๘๔.	คุณจำเนียร หิรัญภักดี	๕๐๐.–	,,
๘๕.	คุณสุดใจ คุดนาม	๕๐๐.–	,,
๘๖.	คุณชุมพล เจ็กแสง	๕๐๐.–	,,
๘๗.	คุณชัยวัฒน์ ลิมปิวัฒน์	๕๐๐.–	,,
๘๘.	คุณอรุณศรี รัชไชยบุญ	๕๐๐.–	,,
๘๙.	คุณพล ทองสุวรรณ	๕๐๐.–	,,
๙๐.	คุณเมะลิ ตรงคำสัตย์	๕๐๐.–	,,
๙๑.	คุณภัสรา อรุณทัต	๕๐๐.–	,,
๙๒.	คุณสะอาด เยาวขันธ์	๕๐๐.–	,,
๙๓.	คุณชวลิต สิริเพชรรัตน์	๕๐๐.–	,,
๙๔.	คุณทองดี เหรียญแก้ว	๕๐๐.–	,,

๙๕.	คุณแฉล้ม เหรียญแก้ว	๕๐๐.—	,,
๙๖.	คุณเฉลย เหรียญแก้ว	๕๐๐.—	,,
๙๗.	คุณชาติอมร—คุณครูดารณี—หนูบ้อง—หนูแบ้ง อมาตยกุล	๒๐๐.—	,,
๙๘.	คุณกัมพล—คุณทองดี เกษจันทร์	๒๐๐.—	,,
๙๙.	คุณละม้าย ทรัพย์เมฆ	๑๐๐.—	,,
๑๐๐.	คุณสมพร วงศ์สวรรค์	๑๐๐.—	,,
๑๐๑.	คุณบัว จรรยา	๑๐๐.—	,,
๑๐๒.	คุณพัน—นางชี ปิยะศิริศิลป์	๑๐๐.—	,,
๑๐๓.	พระมหาสุพจน์ สุวโจ	๕๐๐.—	,,
๑๐๔.	อาจารย์เสาวลี บุนนาค และครอบครัว	๑,๐๐๐.—	,,
๑๐๕.	คุณนายน้อม อังกุลดี	๒,๐๐๐.—	,,
๑๐๖.	คุณยายพูลศรี ลาภาเกษมทิพย์	๕๐๐.—	,,

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ดำรงธรรม ปากซอยช่างนาค ถ. สมเด็จ น.ส. กาญจนา อารมย์สุข
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2528